

”Man skal bare kende de 300 ord som er forskellige”

Danskernes selvopfattelse af den dansk-svenske
sprogforståelse og -kontakt

Heli Lehto

Pro gradu-avhandling

Nordiska språk

Finskugriska och nordiska avdelningen

Humanistiska fakulteten

Helsingfors universitet

Handledare Hanna Lehti-Eklund

Våren 2020

Tiedekunta – Fakultet – Faculty Humanistinen tiedekunta		Koulutusohjelma – Utbildningsprogram – Degree Programme Pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien maisteriohjelma
Opintosuunta – Studieriktning – Study Track Pohjoismaiset kielet, ruotsi toisena kotimaisena		
Tekijä – Författare – Author Heli Lehto		
Työn nimi – Arbetets titel – Title <i>"Man skal bare kende de 300 ord som er forskellige"</i> Danskernes selvopfattelse af den dansk-svenske sprogkontakt og -forståelse		
Työn laji – Arbetets art – Level Pro-gradu -tutkielma	Aika – Datum – Month and year Helmikuu 2020	Sivumäärä– Sidoantal – Number of pages 63
<p>Tiivistelmä – Referat – Abstract</p> <p>Tutkielmani tarkastelee tanskalaisten itseraportoitua naapurikielen ruotsin ymmärrystä ja kontaktin tiiviyttä ruotsin kieleen. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää miten hyvin tanskalaiset kokevat ymmärtävänsä ruotsin kieltä, ja millaista kontaktia heillä on ruotsin kieleen, ja miten tiivistä se on. Tavoitteena on myös selvittää mitä kieltä informantit käyttävät ensisijaisesti kommunikoidessa ruotsalaisten kanssa ja millä keinoin keskinäistä ymmärrystä tuetaan.</p> <p>Ruotsi ja tanska ovat naapurikieliä ja periaatteessa keskenään ymmärrettävissä. On kuitenkin väitetty, että kommunikaatio näiden kielten välillä on haasteellista, erityisesti kielten äänteiden ja sanastollisten erojen takia. Naapurikielten ymmärrystä on tutkittu paljon, ja mm. Börestam Uhlmann (1994) ja Delsing & Lundin Åkesson (2005) ovat osoittaneet tanskalaisten ja ruotsalaisten välisen kommunikaation olevan haastavaa ja johtavan väärinymmärryksiin. Tutkielmani teoriaosuudessa esittelen skandinaavisten kielten historiataustaa, tanskan ja ruotsin kielen foneettisia ja leksikaalisia eroavaisuuksia, pohjoismaista kielipolitiikkaa sekä englannin kielen roolia ja sen vaikutusta skandinaaviseen kieliyhteisöön.</p> <p>Tutkielmani aineisto koostuu jakamani kyselylomakkeen 82 vastauksesta. Kyselylomake luotiin syksyllä 2019 SurveyMonkey-palvelussa ja aineisto kerättiin lokakuussa 2019. Kysymykset olivat tanskaksi ja ne oli jaettu kahteen teemaan: kielen ymmärrys ja kielikontakti, sisältäen sekä suljettuja että avoimia kysymyksiä. Informantit asuivat lähinnä Själlannissa, mutta informantteja on myös Jyllannista, Malmöstä ja Helsingistä. 82 informantista 77 äidinkieli oli tanska ja lopuilla viidellä tanska oli toisena kielenä.</p> <p>Esittelen tulokset kvantitatiivisesti kaavioiden muodossa ja kvalitatiivisesti analysoiden avointen kysymysten vastauksia. Tulokset osoittivat, että tanskalaiset raportoivat ruotsin kielen ymmärryksensä olevan hyvää (45%) tai melko hyvää (45%) ja valtaosa koki tulevansa ymmärretyksi melko hyvin. Keskinäistä kommunikaatiota ja ymmärrystä tuetaan erinäisillä strategioilla, kuten toisto, puheen hidastaminen, uudelleenmuotoilu sekä kielen mukauttaminen eli ruotsalaisten sanojen ja fraasien käyttö (tanskaa puhuttaessa) tai kielen vaihtaminen englantiin. Informantit ilmoittivat ensisijaisesti valitsevansa kommunikointikieleksi tanskan ja ruotsin sekoituksen, tämän jälkeen englannin, tanskan tai ruotsin kielen. Yllättäen skoonen murreta, jonka lausunnassa on samankaltaisia piirteitä kuin tanskan kielessä, ei koettu yksiselitteisesti helpoimmaksi ruotsin murteista, vaan kyseinen murre sai puolesta ja vastaan mielipiteitä. Tanskalaisten kontakti ruotsin kielen ja ruotsalaisten kanssa oli vaihtelevaa. Selkeä enemmistö (57%) vastasi vierailevansa Ruotsissa harvoin, kun taas ruotsalaisten kanssa ilmoitettiin kommunikoitavan päivittäin (41%), näistä enemmistö Ruotsissa asuvia, ja Tanskassa asuvista harvemmin (33%). Kontakti ruotsalaisten kanssa tapahtuu pääosin työn kautta tai sosiaalisessa kanssakäymisessä. Tanskassa oltaessa ruotsalaisten ei odoteta oppivan tanskaa, elleivät he asu Tanskassa, tällöinkin hyväksytään kielen mukauttaminen tai englannin puhuminen.</p>		
Avainsanat – Nyckelord – Keywords Nordiska språk, skandinaviska grannspråk, grannspråksförståelse, interskandinavisk, språkkontakt, danska språket		
Säilytyspaikka – Förvaringställe – Where deposited		
Muita tietoja – Övriga uppgifter – Additional information <i>"Man skal bare kende de 300 ord som er forskellige"</i> Danskernes selvopfattelse af den dansk-svenske sprogkontakt og -forståelse		

Indhold

1.	INDLEDNING.....	1
1.1.	PROBLEMSTILLING OG HYPOTESE	2
1.2.	DISPOSITION	3
2.	TEORETISK BAGGRUND	3
2.1.	SKANDINAVISK SPROGHISTORIE	3
2.2.	DANSK OG SVENSK I SAMMENLIGNING.....	6
2.3.	SKANDINAVISK (SPROG)FÆLLESSKAB	8
2.4.	NORDISK SPROGPOLITIK	9
2.5.	ENGELSK SPROG BLANDT SKANDINAVISKE NABOSPROG	10
3.	TIDLIGERE FORSKNING	12
3.1.	HAUGEN 1972	12
3.2.	1990'ERNE OG 2000'ERNE	13
3.3.	2010'ERNE.....	16
3.4.	OPSUMMERING AF KAPITEL 3	20
4.	MATERIALE OG METODE	20
4.1.	MATERIALE.....	20
4.1.1.	ETIK.....	21
4.2.	METODE	22
5.	RESULTAT OG ANALYSE.....	23
5.1.	INFORMANTERNE	23
5.2.	SPROGFORSTÅELSE	28
5.2.1.	INDLÆRING AF SVENSK SPROG	28
5.2.2.	FORSTÅElsen AF SVENSK SPROG	31
5.2.3.	VANSKELIGHEDER MED SVENSK SPROG	33
5.2.4.	SPROGVALG OG KOMMUNIKATIONSSTRATEGIER.....	38
5.2.5.	SVENSKERNE I DANMARK	41
5.3.	SPROGKONTAKT.....	43
5.3.1.	GRUNDENE TIL KONTAKT MED SVENSKERNE OG FORM AF KONTAKT.....	45
5.3.2.	INFORMANTERNES EGEN KONTAKT/AKTIVITET MED SVENSK SPROG	47
6.	OPSUMMERING OG DISKUSSION.....	49
	KILDER	54
	BILAG.....	57

1. INDLEDNING

Under mit udvekslingssår på Københavns universitet fik jeg mulighed for at besøge Lunds universitet i en uge som "nabosprogsambassadør" i Nordplus projekt *Nordisk nabosprogsdidaktik og -kommunikation: "Ambassadørmodellen"* forår 2018. Projektets formål var at "styrke nabosprogsundervisningen i læreruddannelserne og samarbejde på tværs af læreruddannelserne i de nordiske lande". I løbet af de fem dage jeg var der, mødte jeg svenskere i forskellige aldre, som frivilligt havde valgt danskstudier. Jeg fik at vide, at de yngre studerende ville lære dansk blandt andet på grund af jobmuligheder i Øresundsområdet, hvorimod de ældre tænkte at det er nyttigt at kunne dansk i området. Alle studerende var enige om at det også er høfligt og vigtigt, at kunne forstå deres danske naboer. Det virkede som om der fandtes en positiv stemning vedrørende det nordiske samarbejde og det nordiske sprogfællesskab.

Det nordiske sprogfællesskab betyder at de som kan et skandinavisk sprog kan kommunikere med hinanden på dette sprog. Det vil sige danskerne, nordmændene og svenskerne sandsynligvis kan tale deres modersmål til hinanden, og islændingene kan tale dansk og finnerne svensk. Selvom de skandinaviske sprog stammer fra den samme sprogstamme, betyder det imidlertid ikke at kommunikationen er problemfri, da de skandinaviske sprog er udviklet mod sine egne varianter af det oprindelige fælles sprog urnordisk. Den som har et skandinavisk sprog som andetsprog mener sandsynligvis at kundskaber i et skandinavisk sprog hjælper og støtter, når man skal lære sig et andet skandinavisk sprog. Undersøgelser har vist at denne internordiske kommunikation desværre ikke er problemfri (blandt andet Maurud 1976, Börestam Uhlmann 1994, Delsing & Lundin Åkesson 2005). Undersøgelserne viser at nordmændene bedst forstår de andre skandinaver, hvorimod danskerne og svenskerne er dem som har flest vanskeligheder i indbyrdes kommunikation. Nordmændene og danskerne har selvfølgelig haft tættere sprogkontakt på grund af en fælles historie, hvor de har delt skriftsprog. Bacquin & Christensen (2013) diskuterer også om det er muligt at dansk og svensk sprog i fremtiden ikke er nabosprog men snarere fremmedsprog.

Tidligere undersøgelser indenfor nabosprogsforståelse handler hovedsageligt om yngre informanter (Börestam Uhlmann 1994, Delsing & Lundin Åkesson 2005, Brink 2016). I min afhandling vil jeg fokusere på en bredere gruppe fra forskellige aldre og undersøge om der er forskel på hvordan forskellige generationer oplever forståelsen. Meget af den tidligere forskning fokuserer oftest på

svenskerne forstår dansk, og blandt andet Bacquin & Christensens (2013) undersøgelse bekræfter at dansk er sværere for svenskerne end omvendt. Jeg er dog interesseret i at vide hvordan danskerne oplever at sprogkontakt med svenskerne er, og derfor vil jeg her tage udgangspunkt i danskernes side og holdninger.

Formålet med min afhandling er at finde ud af hvordan sprogkontakt med dansk og svensk sprog er, det vil sige i hvilken form kontakten sker, og i hvilken sammenhæng og hvordan danskerne oplever nabosprogforståelsen. Er skandinavisk sprogforståelse i fare for at forsvinde eller findes nabosprogforståelse stadig? Dertil forsøger jeg at finde ud af om blandinavisk forekommer som en kommunikationsstrategi. *Blandinavisk* er ikke et sprog eller en dialekt, men er en blanding af en eller flere af de skandinaviske sprog, det vil sige den er en variation, hvor talerens sprog er tilpasset modtagerens sprog (Bjørn & Stenrøs 2014). Jeg vil også undersøge om der forekommer forskelle i sprogkontakt og -forståelse, regionalt og i forhold til generationer.

1.1. PROBLEMSTILLING OG HYPOTESE

Problemstillingen for min afhandling er følgende:

1. Hvordan oplever danskerne nabosprogforståelse af svensk sprog?
2. Hvordan er danskernes dansk-svensk sprogkontakt: hvilken form har den og i hvilken sammenhæng?
3. Hvordan sker dansk-svensk kommunikation?

Hypotesen er at informanternes forståelse af nabosproget svensk er på et niveau hvor kommunikation mellem danskerne og svenskerne er muligt, og at der kommunikeres hovedsageligt på dansk eller svensktilpasset dansk, men engelsk sprog forekommer, specielt i officielle situationer, og som hjælpemiddel. Dertil forventer jeg at sprogkontakt, specielt i Øresundsregion, er relativt tæt og er en del af hverdagen, blandt andet på arbejdet og i fritid, hvor kommunikation sker både mundtligt og skriftligt.

1.2. DISPOSITION

I kapitel 2 præsenterer jeg baggrunden for emnet gennem begreber som skandinavisk sproghistorie, nordisk sprogfællesskab og nordisk sprogpolitik, og i kapitel 3 gennemgår jeg tidligere forskning. Derefter præsenterer jeg i kapitel 4 materiale og metode. Senere, i kapitel 5, præsenterer jeg informanterne og redegør for resultat, og i kapitel 6 analyse. Til sidst diskuterer jeg min undersøgelse og giver et sammendrag i kapitel 7.

2. TEORETISK BAGGRUND

I dette kapitel diskuterer jeg nogle vigtige temaer vedrørende de nordiske sprog. Først giver jeg et overblik over sproghistorie, derefter sammenlignes dansk og svensk sprog kort. Derefter præsenterer jeg en diskussion omkring nordisk sprogfællesskab samt det engelske sprogs rolle i kontekst af de skandinaviske sprog.

Skandinaviske sprog stammer fra den *indoeuropæiske sprogstamme*, og hører til dens undergruppe *germanske sprog*, som omfatter blandt andet *nordiske sprog*. Torp gør en adskillelse mellem begreberne *nordiske sprog* (dansk, svensk, norsk, færøsk, islandsk) og *sprog i Norden* (dansk, svensk, norsk, færøsk, islandsk, finsk, samisk, grønlandsk). (Torp 2004: 24-25.) Senere i dette speciale bruger jeg termen *skandinaviske sprog*, henvisende til dansk, norsk og svensk, da fokus er på skandinavisk sprogkontakt, og i denne afhandling specifikt på dansk-svensk sprogkontakt.

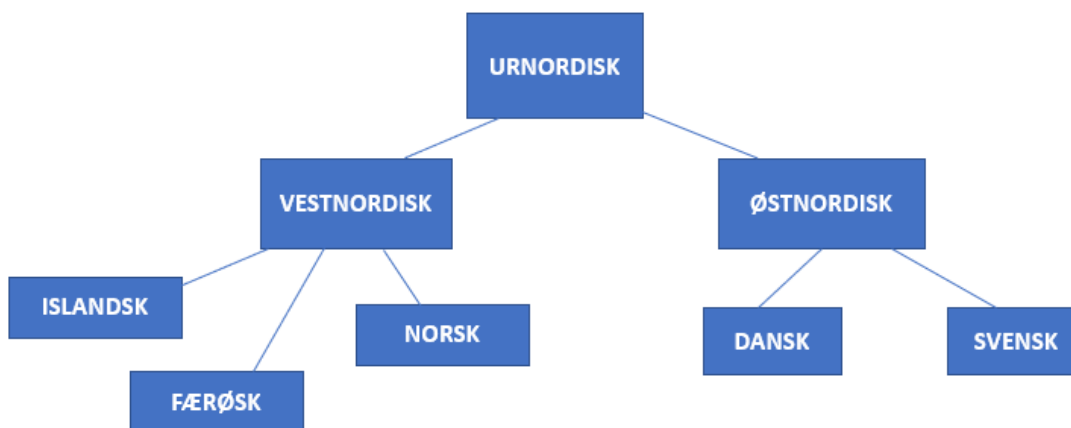
2.1. SKANDINAVISK SPROGHISTORIE

I dette afsnit præsenterer jeg kort skandinavisk sproghistorie.

Cirka 300-800 e.Kr. blev der talt urnordisk i Skandinavien, og spor af urnordisk finder man i runeskrift (Lindgren & Havaas 2012: 91-92). Urnordisk var et fælles sprog for skandinaver i den tid. Cirka år 800 skete en splittelse fra det fælles sprog til østnordisk og vestnordisk stamme, hvor østnordisk senere splittede til dansk og svensk, og vestnordisk til norsk (Lindgren & Havaas 2012: 92). Under urnordisk fandtes der sandsynligvis ikke nogen dialektforskelle, og de ældste forskelle i dialekter i nordiske sprog er øst- og vestnordisk område i 700-800-tallet. Da dialektforskelle ikke var synlige, kaldtes det daværende nordiske sprog for *dansk tunge* (dansk sprog), som muligvis fik navne på grund af at danske

vikingerne havde meget magt i England, og derfor blev det sprog som skandinaverne talte dengang, forbundet til danskerne. (Torp 2004: 52-55.)

Billede 1: Vest- og østnordiske sprog (Torp 2004: 46).

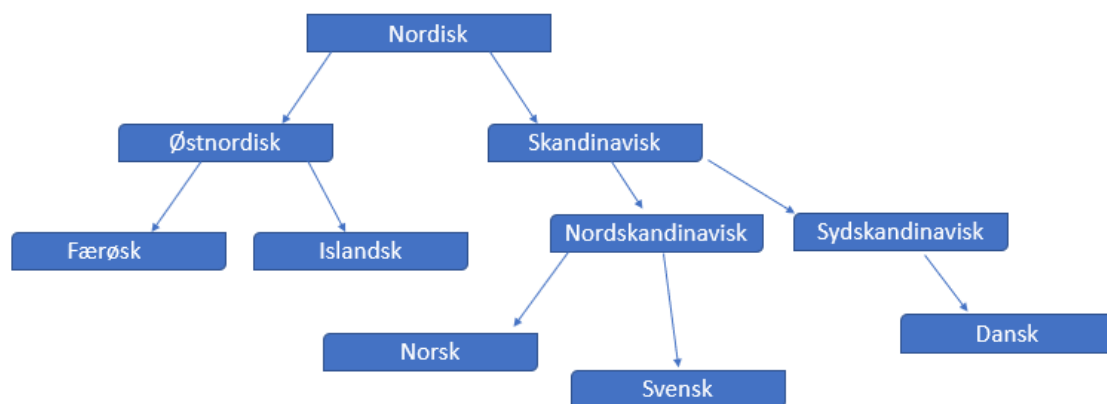
Sprogene deltes senere i vestnordiske (islandsk, færøsk, norsk) og østnordiske (dansk, svensk) sprog (se billede 1), og de tre betydeligste forskelle i denne tidlige opdeling af vest- og østnordiske sprog var for det første at pronomen i første person var med eller uden j, for eksempel *eg*; *jeg*, og for det andet nutid i verbet *komme* var med/uden vokalskifte, for eksempel *kemur*; *kommer*, og til sidst fandtes der diftong eller monoftong i ordene *veit*; *ved* og *heim*; *hjem*. Efter 1200-tallet var den tydeligste forskel en sprogdivision der gjorde dansk sprog til et *sydnordisk sprog*, mens de andre sprog hørte til *nordnordiske sprog*. Ændringer i sprogene ledte til at der skete flere lydændringer i dansk sprog, som *stød*, imens norsk og svensk sprog fik *tonegang* eller *tonem*. (Torp 2004: 55-58.) Således forandrede og udviklede udtalen i disse sprog sig. Indtil middelalderen var svensk og dansk indbyrdes forståelige, på grund af et ganske lignende dialektområde (Christensen 2017: 13). Cirka 1500 havde opdeling af sprogene forandret sig til *østnordiske* (islandsk, færøsk) og skandinaviske sprog, der skandinaviske i *nordskandinaviske* (norsk, svensk) og *sydskandinaviske* (dansk). Grunden til dette var at der kunne bemærkes betydelige forskelle i sprog på grund af geografiske variationer og afstande. (Torp 2004, Christensen 2017.)

Talesproget gik gennem store forandringer, selvom disse forskelle ikke var betydelige, men tilstrækkelige for at lede til afstand mellem sprogene. Dog var nabosprogforståelse stadig mere eller mindre muligt. (Torp 2004: 59-60.) Den hurtige udvikling af dansk sprog skete sandsynligvis på grund af Danmarks grænser mod syd og tæt befolkning, hvorimod situationen i Norge og Sverige var

anderdeles (Christensen 2017: 136). Store forandringer, som udviklingen af skriftsprog og lydsystem, ledte til separate nationale sprog. Dog var skriftsprogets udvikling stabilt og roligt i Sverige og i Danmark, mens udviklingen i udtalen var mere ”markeret” (Maurud 1976: 20-31). Lindgren & Havaas (2012: 93) mener at hvis Kalmarunionen (1397-1523) havde holdt to hundrede år mere, ville Skandinavien stadig have et fælles sprog, og at dette sprog sandsynligvis ville ligne dansk sprog i dag. Oversættelsen af Biblen havde meget stor indflydelse på sprogudviklingen, og ved oversætningen formedes stavning og former for sprog. (Lindgren & Havaas 2012: 93-95.)

Nu inddeles skandinaviske sprog ifølge modellen over moderne nordiske sprog. Moderne nordiske sprog adskilles til østnordiske sprog (færøsk, islandsk) og skandinaviske sprog, som deles i nordskandinavisk (norsk, svensk) og sydsandinavisk (dansk) sprog. Torp mener at denne model beskriver forskellen mellem sprog i dag, og at den primært viser talesprogs situationen, det vil sige dansk ligger som sin egen gren (se billede 2), men dansk og norsk i skrift ligger nærmere hinanden. (Torp 2004: 44-45.)

Billede 2: Moderne nordiske sprog (Torp 2004: 45).

2.2. DANSK OG SVENSK I SAMMENLIGNING

Dansk og svensk sprog kan regnes som nabosprog blandt andet på grund af ”geografiske, kulturelle og sproghistoriske årsager (...)” (Christensen 2017: 13). I dette kapitel diskuterer jeg forskelle mellem dansk og svensk sprog.

Ordforrådet i svensk og dansk ligner stort set hinanden, blandt andet på grund af en fælles historie og samme indlånte ord, og udviklingen i disse sprog har taget indflydelse fra samme kulturer og sprog (Lindgren & Havaas 2012: 95-96). Ifølge Torp (2004) er en årsag til problemer i nabosprogforståelsen, at der er kommet forskellige ord fra *plattysk* i de skandinaviske sprog, for eksempel har svensk sprog inkorporeret andre ord end de som er kommet i dansk sprog. Arveord i et sprog er centrale i ordforrådet, for eksempel talord, og importord består af låneord og fremmedord. (Torp 2004: 34.) Når dansk og svensk sprog og deres ordforråd sammenlignes, kan der bemærkes at flere arveord har samme betydning i begge sprog, som nogle taleord, substantiver, adjektiver med mere, også ord som har forskellige stavning, men hvor betydningen er forståelig, for eksempel *lampa* (lampe), *jag* (jeg), *och* (og) (Christensen 2017: 245-246).

Det skal huskes at Danmark og Norge i lang tid havde et fælles skriftsprog, det vil sige dansk. (Torp 2004: 66-70.) Svenskerne derimod havde mere kontakt med Frankrig i 1600-1700-tallene, og der findes stadig franske låneord i svensk sprog (Christensen 2017: 239). Under 1800-tallet var dansk kultur og litteratur værdsat i Sverige, og således låntes mange ord til svensk sprog, som stadig findes i brug, for eksempel *bestämmelse* (bestemmelse), *framhåva* (fremhæve) og *säkra* (sikre) (Lindgren & Havaas 2012: 95) Særligt i dansk sprog findes der også mange låneord fra engelsk, som bruges i hverdag, ord som *weekend*, *interview*, for blot at nævne nogle få. Ifølge Christensen (2017), er tendens i Sverige snarere at oversætte engelske låneord, for eksempel *mjukvara* (software), *tejp* (tape). Alligevel findes der udveksling af indlånte ord i dansk og svensk ordforråd. (Christensen 2017: 242-243.)

Desuden er der lumske ord i begge sprog, *false friends*, eller falske venner, som har samme udtryk, men har forskellige betydninger (Guldbæk-Ahvo 1995: 51-53). Nogle eksempler kan ses på billede 3.

Billede 3: Eksempler af lumske ord i dansk og svensk sprog.

Dansk: Morgenmad Svensk: Frukost	Dansk: Frokost Svensk: Lunch
Dansk: Rolig Svensk: Långsam/lugn	Dansk: Sjøv Svensk: Rolig

Sådanne ord er der mange af i dansk og svensk ordforråd, og ord af denne type kan give problemer for forståelsen. Specielt krævende er disse lumske ord, fordi de er almindelige i sprog, og betydningen er svært at tolke alene ud fra konteksten (Teleman 1981b: 114–115). Dansk og svensk sprog har begge faste udtryk og kollokationer, der ofte bruges forkert af andet- eller fremmedsprogstalere (Christensen 2017: 264-265). Som et eksempel studerer man *på* universitetet på dansk, når man på svensk studerer *vid* universitetet.

Mari Bacquin (2011) diskuterer i sin artikel *När sommarfugle blir till sommarflugor - eller när grannspråk blir främmande språk*, at oversættere i dansk-svenske oversættelser mange gange stoler på hvordan et ord lyder, når mange ord bare ligner hinanden, selvom betydningen er noget helt andet. Dansk og svensk sprog har leksikalt meget tilfælles, og selvom deres oprindelse er det samme, har begge sprog udviklet sig i forskellige retninger, både kultur- og samfundsmæssigt. Bacquin (2013) mener at oversættere ofte ikke observerer disse forskelle, selvom der faktisk kan findes vanskeligheder i at oversætte mellem dansk og svensk (Bacquin 2011: 157-166).

Vanskelighederne i dansk-svensk kommunikation stammer naturligvis både fra forskelle i ordforråd og udtale (Torp 2004: 72). Når man henviser til læseforståelse, så ved vi at dansk ligner svensk meget, men der findes forskelle, en af de største er skriftformer, sammenlign skrivemåden i følgende ord *da-da, hvad-vad, når- när*. Her kan vi formode at både danskerne og svenskerne vil kunne læse nabosprog i skrift, selvom der findes ortografiske forskelle. Også Delsing & Lundin Åkesson (2005: 3) konstaterer, at dansk og svensk sprog ligner hinanden skriftligt og mundtligt, med andre ord grammatisk og fonetisk, dog har dansk og svensk den største afstand til hinanden. Dansk udtales ”bredere” end svensk, for eksempel ”sluges” endelser i ord ofte (Christensen 2017: 185). Svært for danskerne ved

udtale af svensk er derimod svenske *sje-* og *tje-*lyder, for eksempel *sjuk* [ʃuk], (Lindgren & Havaas 2012: 72).

Karakteristisk for svensk i det nordlige Sverige er tykt *l*. Danskens bløde konsonanter øger afstanden til norsk og svensk. Derimod påvirkes dansk og sydsvensk af skarpe-*r*, som er et nyere træk i sprog, der først kom via København og derefter blandt andet Malmø og Bergen. (Torp 2004: 49-50). Blandt andet lydlige reduktioner har ledt til at dansk sprog er mere vokaliseret end svensk, og i norsk og svensk bruges mere intonation end i dansk sprog (Christensen 2017: 131, 211). Lindgren & Havaas (2012: 72-73) nævner at lyd som for eksempel *rd*, *rt*, *rn*, *rl* på svensk ikke udtales som *r+d*, men som lyderne *d*, *t*, *n* og *l* kan være problematiske for danskerne at udtale, eller at genkende hvilket ord der er tale om. Et andet eksempel er udtalen af *g*-lyden, jævnfør svensk [jærna] og i dansk hårdt som [ˈgæŋnə]. Som opsummering kan siges at afstanden i udtale er større mellem dansk og svensk end mellem dansk og norsk (Teleman 1981a: 65).

2.3. SKANDINAVISK (SPROG)FÆLLESSKAB

”Et geografisk område hvor talesproget varierer på en sådan måde at naboer altid kan forstå hinanden ved hjælp af modersmålet, og ingen af parterne behøver særlig træning eller oplæring for at forstå den anden, kaldes et dialektkontinuum.”
(Torp 2004: 35)

Som jeg har redegjort for i kapitel 2.1 Sproghistorie, ledte etableringen af selvstændige nationalstater og stabiliserede skriftsprog til at sprogene blev adskilt, og udviklingen derefter har været lignende, dermed kan der forekomme vanskeligheder i gensidig forståelse (Christensen 2013: 13).

Torp (2004) definerer nabosprogskommunikation sådan at skandinaver kan tale modersmål med hinanden, så sprogene næsten kan tænkes at være ”dialekter”, og således forventes modtageren at forstå nabosprog. Kommunikation i nabosprogkontakt kan fungere på modersmål ”eventuelt med visse justeringer af ordvalget og udtalen.” (Torp 2004: 70.)

Nordisk sprogfællesskab kan deles i to grupper: primært sprogfællesskab og sekundært sprogfællesskab. Til det primære sprogfællesskab hører de som har et skandinavisk sprog som modersmål og til det sekundære de som har et skandinavisk sprog som andetsprog. (Lindgren & Havaas 2012: 11.) Nordisk sprogfællesskab er en del af en nordisk, eller Nordens, identitet. For at det

nordiske samarbejde skal virke i praksis, er sprogfællesskab vigtigt. Dette gør at samarbejdet er unikt, og med sprogfællesskab og udviklingen af det øges samhørighed. (Grünbaum et al. 2010: 14.) Nabosprogskontakt betyder dog ikke kun sprogbrug i sin fysiske form hvor mennesker møder hinanden, men sprogkontakt sker også via medier (Bacquin & Christensen 2013: 6).

Arvidsson (2012) har samlet forskellige nordboers tanker om nordisk sprogfællesskab og hvad det betyder for dem. En norsk journalist mener at nordisk sprogfællesskab kan fremmes gennem oversættelser, undertekster og blanding af sprog (Arvidsson 2012: 24-26, 36-37). Lindgren & Havaas (2012: 117-124) foreslår forskellige alternative for at klare sig i internordisk kommunikation, som blandt andet at skifte til det andet skandinavisk sprog, at tilpasse sit sprog, at tale tydeligt eller at tale engelsk, dog kommenterer forfatterne at brugen af engelske kan føles mærkelig for skandinaverne.

Grünbaum (et al. 2010: 14) mener at det nordiske sprogfællesskab er vigtig blandt andet fordi det ikke kan forventes at alle generationer klarer sig på engelsk, og for skandinaver er muligheden at tale sit modersmål en vigtig del af selvfølelsen, samt at der for mange ord som beskriver nordisk kultur, ikke findes direkte eller korrekte engelske tilsvarende udtryk. Jeg fortæller mere det engelske sprogs rolle indenfor nordisk sprogfællesskab senere i kapitel 2.5.

Christensen (2017: 14-15) mener at vi skulle behandle dansk og svensk, og deres forhold, på en ny måde: "I stedet for at sige, at der er tale om et nabosprog, man *burde* forstå, kan vi sige, at der er tale om et fremmedsprog der er *let at lære*."

2.4. NORDISK SPROGPOLITIK

Som diskuteret er fundamentet for det nordiske samarbejde at skandinaver kan tale hvert sit modersmål, men også forstå hinanden (Grünbaum et al. 2010: 10).

Udgangspunktet for *Deklaration om nordisk sprogpolitik 2006* er at alle i Norden har rettighed til at lære sig et skandinavisk sprog og at forstå andre skandinaviske sprog i den grad at de kan deltage i det nordiske samarbejdet og dets udvikling (Grünbaum et al. 2010: 33). De nordiske lande rapporterer om deklARATIONENS mål og deres udførelse hvert andet år (Aurstad 2015: 47).

Jeg tager her frem nogle centrale mål i Nordisk Råds deklARATION om nordisk sprogpolitik, 2006. DeklARATIONEN understreger at kultur- og undervisningsministrene i de nordiske lande skal fokusere

blandt andet på sprogforståelse, sprogkundskab og at se Norden som pionér vedrørende sprogligt fællesskab. Ifølge deklARATIONEN skal alle nordboere kunne forstå hinanden, primært på et skandinavisk sprog, og de skal også have ”meget gode kundskaber” i ét fremmede internationalt sprog og gode kundskaber i et andet fremmedsprog. (Nordisk råd, Deklaration om nordisk sprogpolitik, 2006.)

Det står også i deklARATIONEN, at sproglig variation og mangfoldighed skal anses som en resurse og dermed kan deklARATIONENS mål nås (Nordisk råd, Deklaration om nordisk sprogpolitik, 2006). Der findes allerede flere flersproglige arbejdspladser og flere interskandinaviske arbejdspladser i Skandinavien, det vil sige hvor alle skandinaviske sprog bliver brugt både i tale og skrift. Specielt i Øresundsregion, i København og Malmø, er der en multikulturalisme vedrørende både befolkning og sprog, og der er flere indvandrere (se Börestam Uhlmann 2011) som har sprogkundskaber i et andet skandinavisk sprog udover at have dansk eller svensk som andetsprog.

2.5. ENGELSK SPROG BLANDT SKANDINAVISKE NABOSPROG

Det overrasker sikkert ikke at engelsk bliver brugt mere og mere i Nordisk sammenhæng. Ifølge Torp (2004) er nabosprogs kommunikationen snart kun mulig for nordmændene, da engelsk er på vej til at blive *lingua franca* (et fælles fremmede sprog som folk uden samme modersmål bruger med hinanden) for skandinaver, og således skulle de skandinaviske sprog tage afstand fra hinanden. Dette vil sige at det påvirker det nordiske sprogfællesskab og nordisk identitet. (Torp 2004: 26, 72-73.) Derimod anser den norske journalist Fredrik Skavlan at engelsk ikke skal ses som en trussel, men som et redskab for eksempel sprogkontakt mellem nordmændene og danskerne eller med islændinge og finner, mens professor Olle Josephson mener at truslen fra engelsk sprog kommer fra politikere og andre som i internordisk kommunikation taler engelsk, altså ikke unge der blander engelsk ind i sit sprog, men som Skavlan anser Josephson også at engelsk kan bruges til at fuldende internordisk kommunikation (Arvidsson 2012: 37-38, 76-78).

Jeg præsenterer her kort engelskens rolle i tidligere forskning, som jeg diskuterer mere om i kapitel 3. I Bacquin & Christensens (2013, se afsnit 3.3) undersøgelse svarede 42 % af de svenske informanter at de måtte tale engelsk med danskerne. Bacquin & Christensen (2013) mener at det viser en ændring i dansk-svensk sprogbrug (2013: 11). For unge er engelsk et sprog som er i brug i hverdagen og unge er mere aktive med engelsk sprog: de læser mere på engelsk end på nabosprog (Bacquin & Christensen

2013: 11-12). Derfor er engelsk en tilgængelig strategi for dem. Engelsk er for yngre en nem løsning, og denne påstand støttes af både Bacquin & Christensens (2013) og Brinks (2016) undersøgelser.

I Börestam Uhlmanns (1994) undersøgelse forekommer der kun lidt engelsk, og mest sådanne engelske ord som regnes som at høre til talerens sprog. I hendes studie synes engelsk også at have en metasproglig funktion (Börestam Uhlmann 1994: 127-129). Informanterne indrømmer at de har brugt engelsk i sprogkontakt med andre skandinaver, og at det kan gå hurtigere og nemmere på engelsk, men det siges også at engelsk tages i brug hvis man ikke er blevet forstået på et skandinavisk sprog eller situationen kræver en hurtigere løsning, men interessant nok synes mange informanter at de ikke burde bruge engelsk ved skandinavisk sprogkontakt (Börestam Uhlmann 1994: 130-131).

I Brinks (2016) studie fremkom det at engelsk blev brugt når ordforråd i både talerens og modtagerens modersmål afviger fra hinanden. Engelsk fungerer som metasprog når problemer i nabosprogforståelse fremkom. Engelskens rolle var at fungere som værktøj, da informanterne svarede at bruge enkle ord eller fraser på engelsk som støtte. Informanterne i det primære sprogfællesskab anså engelsk som en nem løsning, som at engelsk var upersonlig, og ved at tale engelsk havde man givet op. Først og fremmest skulle de tilpasse deres modersmål inden de skiftede over til engelsk. Samtidigt oplevedes dog det engelske sprog at være effektivt, og noget som tilhører formelle situationer, for eksempel arbejde. (Brink 2016: 69-118.)

Resultatet i Börestam Uhlmanns (1994) og Brinks (2016) er ens, for så vidt det handler om engelskens rolle. I begge undersøgelser er engelsk brugt som et værktøj der støtter og hjælper kommunikationen. Engelsk er dog ikke det primære valg i en interskandinavisk kommunikationssituation, men det engelske sprogs værdi anerkendes. Der er over 20 år mellem disse undersøgelser, men i dette tilfælde har engelsk endnu ikke taget en større rolle i interskandinavisk sprogkontakt.

Bodil Aurstad, leder af Nordisk sprogkoordination, mener at engelsk kan fungere som et komplement til de skandinaviske sprog, fordi begge sprog har forskellige roller i kommunikationen, men ikke at det skulle forventes at engelske kan bruges i alle situationer i stedet for skandinaviske sprog (Arvidsson 2012: 118-119).

3. TIDLIGERE FORSKNING

Åbningen af Øresundsbroen i 2000 inspirerede flere forskere til at undersøge dansk-svensk sprogkontakt og -forståelse, med tanke på at en ny hurtigere forbindelse mellem sprognaboer kunne påvirke udviklingen for bedre forståelse og tættere kontakt. Nabosprogforståelse har været undersøgt relativt ofte siden halvfemserne. Blandt de første undersøgelser af nordisk sprogforståelse er Øivind Mauruds undersøgelse *Nabospråksförståelse i Skandinavien* 1976. Mest udfordrende var forståelsen af talt sprog mellem dansk og svensk sprog, og svenske og danske informanter oplevede at det var problematisk med hinandens sprog. Maurud (1976) mener at lav forståelse mellem danskerne og svenskerne sandsynligvis er på grund af manglen på kontakt og mange oversættelser til hjemmesprog. Det blev også bevist at de som havde mere gensidig interaktion havde bedre forståelse. (Maurud 1976: 150-155.)

Delsing & Lundin Åkessons (2005) undersøgelse *Håller språket ihop i Norden?* er en af de mest henviste og diskuterende undersøgelser. Resultat af deres høre- og læseforståelsestest af skandinaviske sprog viste blandt andet at sprogforståelse mellem danskerne og svenskerne var mest udfordrende, men skandinaver faktisk kunne udføre kommunikation med hinanden ved hjælp af modersmål. Et skandinavisk sprog som modersmål kan give godt beredskab i andre nordiske sprog. (Delsing & Lundin Åkesson 2005: 59-141.) Karin Ridell har (2008) har blandt andet undersøgt sproglig internordisk interaktion i sin doktorafhandling mellem svenske personale og danske patienter i ældreplejen. Hun fokuserede på hvordan interaktionen i dansk-svensk samtale foregik og hvordan der skabtes sprogligt fællesskab og forståelse. Informanternes sproglige adaptation skete både leksikalt og i udtale, blandt andet ved at bruge danske ord og udtryk, her også danske småord. Personalet brugte forskellige sproglige og interaktive strategier for at lykkes med kommunikationen.

I dette kapitel fortæller jeg mere om tidligere forskning i dansk-svensk sprogkontakt og -forståelse. Som jeg tidligere har nævnt, har fokus i undersøgelserne ofte været på yngre danskere og svenskere.

3.1. HAUGEN 1972

Einar Haugen (Haugen & Firchow 1972) var en af de første til at undersøge interskandinavisk sprogforståelse samt skandinavernes opfattelser af hinandens sprog, i en spørgeskemaundersøgelse fra 1953. Undersøgelsen viste at danskerne virkede til at have den største interesse for Norden. Mest sprogkontakt havde danske informanter, da de rejste mest til de andre skandinaviske lande, men

vedrørende at læse bøger på nabosprog, læste danskerne mere på norsk end på svensk, og nordmændene mere på svensk. Svenskerne læste tværtimod mest kun på svensk.

I Haugens (Haugen & Firchow 1972) undersøgelse fremkom også forskelle mellem socialklasser, for eksempel de som havde en højere uddannelse, rejste mere og læste mere på nabosprog. I nabosprogforståelse forekom der flest problemer mellem danskerne og svenskerne, og deres indbyrdes forståelse virkede til at være svær. Nordmændene forstod svensk og dansk bedre end danskerne forstod svensk eller svenskerne forstod dansk. Som strategier at klare sig i nabosprogkommunikation blev der nævnt at tale langsomt eller at undgå at bruge ord som kunne forårsage misforståelser. Kun få svarede at de skulle prøve at tilpasse deres sprog. (Haugen & Firchow 1972.)

Haugen har formuleret en term *semikommunikation*, som kan betyde at kommunikationen ikke helt lykkes, og der behøves mange koder for at forstå mindst lidt. Ifølge Haugen forklarer forskelle i sprogenes udtale forskellige kundskaber, men også at holdninger spiller en rolle i kommunikation og forståelse. Han siger at forståelse er forbundet med sprog, dog influerer sociale holdninger også. Det fremkom at dansk var det mindst værdsatte sprog, som ifølge Haugen kan forklares med danskens udtale og stærke *r*-lyd, og han påmindrer om at danskens fonetiske udvikling har forøget afstanden til de andre nabosprog. (Haugen & Firchow 1972.)

3.2. 1990'ERNE OG 2000'ERNE

Börestam Uhlmann (1994) undersøgte skandinavisk sprogforståelse blandt unge skandinaver, og deres sproglige strategier og interaktion i samtaler. Materialet i hendes samtaleundersøgelse bestod af videooptagelser med 18 danske, norske og svenske unge Nordjobb-ansatte, og skriftlige svar i blanketter. For at finde ud informanternes baggrunds færdigheder i nabosprog, spurgtes der om deres kontakt med andre nordboer og skandinaviske sprog, for eksempel om de ser fjernsyn på nabosprog. Næsten alle informanter havde haft kontakt med andre skandinaver i nabolandene eller i andre lande, for eksempel Frankrig. De fleste svenske informanter havde set fjernsyn på et nabosprog. (Börestam Uhlmann 1994: 65-66.) Nordmændene havde de bedste kundskaber til at klare samtaler, derfor mener Börestam Uhlmann (1994) at nordmændene kan hjælpe med at forbinde nabosprogkommunikation og forståelse. Dertil var det nordmændene som forsøgte mest at tilpasse sig, hvorimod svenskerne misforstod oftere end andre nationaliteter. Det som blandt andet skabte misforståelser, var ord som

findes i begge sprog, men som bruges i forskellige kontekster eller med forskellige betydninger, det vil sige lumske ord (*false friends*). (Börestam Uhlmann 1994: 198-203.)

Det som fremkom i Börestam Uhlmanns (1994) undersøgelse vedrørende sproglige strategier var at informanterne brugte *gentagelse, bekræftelse, forklaring* eller *at omformulere* som *interaktionelle strategier*. Samt *at undgå at bruge specifikke ord* kan være en bevidst strategi for ikke at blive misforstået. En af de bevidste strategier kan være *at tale langsomt*. Specifikke strategier som fremkom, var blandt andet brugen af individuelle ord fra nabosprog (Börestam Uhlmann kalder disse for hybrid-ord). Her tog informanter et ord fra et nabosprog og endelsen fra sit eget sprog, for eksempel svensk ord *korv* blev med dansk pluralisendelse -e 'korve', hvor den modsvarende form på dansk ville være 'pølser'. Dette skete også her mest mellem svenskerne og danskerne. (Börestam Uhlmann 1994: 112-201).

Tilpasningen af eget sprog går mod samtalepartnerens modersmål. Brugen af forskellige sproglige strategier var afhængig af nationalitet, og informanterne talte deres sprog forskelligt afhængigt af samtalepartneren og hans sprog. Nogle informanter skulle tilpasse sit sprog til modtagerens sprog, for eksempel brugte en svensk informant ordet "Köbenhavn", som er en blanding af bløde konsonanter fra dansk og det svenske navn for København: 'Köpenhamn', og således tilnærmede sit sprog til dansk. (Börestam Uhlmann 1994: 79-88.) Dette skete sandsynligvis mere eller mindre bevidst. Börestam Uhlmann (1994) kalder en sådan sproglig tilpasning for *sproglige kompromisser*. Tilpasningen fremkom mere hos danskerne og svenskerne. Kun nogle spor af engelsk kunne bemærkes i samtalerne, men oftest som låneord som findes i talerens sprog. (Börestam Uhlmann 1994: 85-202.)

Det kan tydeligt tolkes sådan at interskandinavisk kommunikation ikke er ubesværet. Börestam Uhlmann (1994: 16) mener at resultaterne viser at det var svenskerne som næsten slet ikke virkede til at forstå dansk. Svensk-dansk kommunikation virkede til at være særligt udfordrende. Ud over sprogforståelse synes informanterne at selve internordisk samtale var mere krævende og at der behøvedes at koncentrere sig bedre. Med henvisning til Haugens (1972) undersøgelse, mener Börestam Uhlmann at der fandt *semikommunikation* sted mellem svenskerne og danskerne. (Börestam Uhlmann 1994: 204.)

Lars-Olof Delsing (2002) præsenterer i sin artikel en del af en dansk-svensk undersøgelse i Øresundsregionen, hvor den svenske del lavede en spørgeskemaundersøgelse blandt gymnasiaster, og testede deres høreforståelse på to måder: 'hyggesnak' og oplæst skriftsproglig tekst, med

spørgsmål om indholdet, og læseforståelse af tekst med understregede ord hvor informanterne blandt andet skulle vælge fra alternativer den korrekte mening (Delsing 2002: 102-105). Undersøgelsens fokus var på Øresundsregion og på den måde en sammenligning mellem danskerne og svenskerne gennem bopæl og dermed kontakt. Gymnasierne valgtes parvis København – Malmø, Helsingør – Helsingborg (som før Øresundsbroen havde tættest kontakt med hinanden via en færgeforbindelse), og for mere afstand valgtes Næstved og Växjö, som begge ligger lidt udenfor Øresundsregion. Gymnasiasterne kom fra forskellige sociale grupper, det vil sige at indvandrere der hverken havde dansk eller svensk som modersmål deltog. (Delsing 2002: 102-104.)

Som helhed klarede danskerne sig bedre i både høre- og læseforståelsestesten. Begge grupper klarede sig bedre i læseforståelse end i høreforståelse og i test af dens indhold. Der kunne også bemærkes en klar forskel mellem forståelsesresultatet og informanternes modersmål. Der var flere indvandrere i den svenske del af informanterne end i den danske, og fleste indvandrere var der blandt gymnasiasterne i Malmø. Resultatet viste at de indvandrere som havde et vesteuropæisk sprog som modersmål, havde bedre nabosprogforståelse end de andre indvandrere, selvom prøveudtagningen i denne undersøgelse var begrænset. (Delsing 2002: 105-109.)

Udover høre- og læseforståelsestest blev informanterne bedt om også at svare på spørgsmål om kontakt med nabolande og naboer, samt om de læste aviser eller bøger på nabosprog eller så tv på nabosprog. Da informanternes resultat i test og svar til nabolandskontakt var sammenlignet, fremkom der en tydelig forskel, at de som havde mere kontakt med naboer, havde bedre kundskaber for nabosprog. Mest nabokontakt havde informanter i Helsingør og Helsingborg, de som også klarede sig bedst i forståelsestestens, og mindst kontakt forekom mellem Næstved og Växjö. (Delsing 2002: 103-112.) Helsingør og Helsingborg har haft tæt kontakt over længere tid, både før og efter Øresundsbroen. Det overrasker ikke at der kunne ses en forbindelse mellem nabosprogundervisning og sprogforståelse. Informanter som havde fået undervisning i nabosprog, havde bedre kundskaber i nabosprog. Delsing (2002) mener at "mangel" på nabosprogundervisning i Malmø er på grund af de store mængder af indvandrere, og derfor ligger prioriteten på svenskundervisning. (Delsing 2002: 111-113.)

3.3. 2010'ERNE

Bacquin & Christensen (2013) undersøgte nabosprogsforståelse i Øresundsregionen blandt gymnasiaster på både Danmarks og Sveriges side af sundet, det vil sige i gymnasier i København og Malmø, gennem en spørgeskemaundersøgelse. Området blev valgt på grund af dets tætte sprogkontakt. I fokus for undersøgelsen var at teori og praksis gældende nabosprogsforståelse kan være to forskellige ting. Anledningen til undersøgelsen var at da dansk og svensk ligger tæt på hinanden, geografisk og sproghistorisk tænkt, ville der forekomme problemer hvis danskerne og svenskerne i virkeligheden ikke kunne forstå hinanden. Bacquin & Christensen (2013: 2) definerer nabosprog som sprogfællesskab "(...) hvor samtalepartnere mellem to forskellige modersmål er i stand til at kommunikere forholdsvis ubesværet med hinanden på trods af den støj, ulighederne afstedkommer, og den milde akkommodation, situation kræver". (Bacquin & Christensen 2013: 2.)

Første resultat handlede om nabosprogkontakt og resten af undersøgelsen fokuserede på sprogforståelse, som også var undersøgelsens primære mål. De unge svenskere besøgte Danmark oftere end danskerne Sverige (Bacquin & Christensen 2013: 4). Svarene på spørgsmålet om de unge kunne tænke sig at arbejde eller studere i Danmark eller Sverige i fremtiden, var næsten modsatte for danskerne og svenskerne, da fleste af danskerne svarede nej, hvorimod de fleste svenske informanter svarede ja. Det kan skyldes blandt andet den bedre løn i Danmark, som lokker svenskerne derhen. (Bacquin & Christensen 2013: 5-6.) Mange unge svenskere arbejder i København i forskellige arbejdsområder. Derimod flyttede mange danskere til Sverige i begyndelsen af 2000-talet, da det var billigere at bo der, men forfatterne diskuterer at flere af disse danskere er flyttet tilbage til Danmark, blandt andet på grund af ændringer i dansk økonomi (Bacquin & Christensen 2013: 6). Kun en fjerdedel af de danske informanter kunne tænke sig at lære svensk, derimod kunne over halvdelen af de svenske informanter tænke sig at lære dansk. Her fremkommer igen de økonomiske træk og jobmuligheder i Danmark. Både svenskerne og danskerne læste kun meget sjældent bøger på hinandens sprog og svarene var meget lignende vedrørende at se dansk/svensk fjernsyn. (Bacquin & Christensen 2013: 6-8.) Bacquin & Christensen (2013: 8) mener at Danmark og Sverige ikke har kontakt når fokus er på medier og ikke-oversat sprog, de der vises mange danske tv-serier i Sverige med svenske undertekster, hvorimod svensk krimilitteratur oversættes til dansk, det vil sige at der findes ikke så meget udbud af litteratur på svensk.

Gældende sprogforståelse virker det om som der findes store, næsten modsatte, resultater, som sandsynligvis kan være at både taleren og modtageren oplever forståelsen fra forskellige synspunkter.

Ifølge danskerne forstod svenskerne dansk *hverken eller* eller *mellem godt og meget godt*, hvorimod svenskerne svarede at talt dansk er *meget svært* eller *svært* at forstå (Bacquin & Christensen 2013: 8-9). Det virker som om at danskerne er mere optimistiske med hensyn til at blive forstået end hvad svenskerne mener om deres kundskaber til at forstå. I Sverige skulle de danske informanter frem for alt tale dansk eller dansk-tilpasset svensk med svenskerne. Sprogkontakt med svensk sker ikke, fordi unge danskere kun besøger Sverige meget sjældent, og så er der ikke sådanne sproglige situationer for unge danskere. (Bacquin & Christensen 2013: 9-10.) Danskernes tænkte at deres forståelse af svensk sprog var fra *midt i mellem* eller *svært*, og kun nogle syntes at det var *meget svært*. Igen er der forskelle på hvordan informanterne oplevede forståelsen, for svenskerne mente at danskere forstod talt svensk *hverken enten* eller *god*, og muligvis på grund af dette eller/og dansk udtale, skulle svenskerne tale primært engelsk med danskerne når de er i Danmark, derefter svensk eller svensk tilpasset dansk. (Bacquin & Christensen 2013: 10-11.)

Bettina Bjørn og Cathrine Stenrøs (2014) har i deres speciale *Blandinavisk*, på Københavns Universitet, undersøgt skandinavisk nabosprogforståelse hos en virksomhed, gennem akkommodationsstrategier og holdning til sprog og akkommodation. Virksomheden, hvor observation og interviews blev udført, havde et flersprogligt arbejdsmiljø, hvor ansatte skulle kunne engelsk og mindst et skandinavisk sprog. (Bjørn & Stenrøs 2014: 5, 33-35.)

Resultatet viste at nabosprogforståelsen er relativt flydende, men at mange strategier for akkommodation behøves. I interviews og under observation begyndte mange informanter at snakke ét sprog (oftest modersmål), derefter skiftede de til talepartnerens sprog, og til sidst talte informanterne en blanding. Informanterne skulle helst tale på et skandinavisk sprog, og bruge engelsk som sidste alternativ, og engelske ord brugtes som støtte og forklaring. Også lumske ord skabte vanskeligheder på nabosprog. Blandt nogle informanter kunne der bemærkes en holdning, at ikke-danskere burde lære sig sproget i landet hvor de bor: " (...) vi er i Danmark (...) så burde de lære dansk eftersom de arbejder i København (...)." (Bjørn & Stenrøs 2014: 76.) Samtidigt anså nogle informanter at de ville tilpasse sit sprog til dansk og lære at tale dansk. Det virker som om at der findes respekt for lokale kultur og sprog. Blandt andet nationalitet, baggrund og personlighed kan ifølge Bjørn & Stenrøs (2014) bestemme akkommodationsstrategier og -metoder (Bjørn & Stenrøs 2014: 46-90).

Vigtigt med denne undersøgelse var at informanterne brugte begrebet "blandinavisk", som jeg henviste til i indledningen af denne afhandling. Blandinavisk fremkom i Bjørn & Stenrøs speciale, og forfatterne forklarer begrebet på følgende vis: "Blandingen af de forskellige skandinaviske sprog

resulterer i en ny sprogkategori, som de ansatte kalder "blandinavisk." " (Bjørn & Stenrøs 2014: 5.) Interessant var også at læse, at specialets forfattere indrømmer at det var svært for dem at transskribere de interviews, hvor svenske informanterne talte, og derfor måtte de have en indfødt svensk assistent (Bjørn & Stenrøs 2014: 42-43).

Kirchmeier & Jensen (2016) har undersøgt nordisk sprogforståelse og kommunikationsstrategier gennem et spørgeskema. Deres materiale består af ca. 80 deltagere som blev samlet under det nordiske sprog møde i 2015.

Forfatterne ville have en oversigt af sprogforståelse og kommunikationsstrategier på daværende tidspunkt. Informanterne blev spurgt blandt andet hvor godt de forstod nordiske sprog (skriftlig og mundtlig) og hvor meget de havde kontakt med andre nordboer. De fleste informanter havde dansk om modersmål, derefter et nordisk sprog og nogle et andet sprog som tysk, engelsk og så videre. Som arbejdssprog havde de fleste et nordisk sprog og informanterne tænkte at i ordet "skandinavisk" indgår blandt andet at det er en blanding af sprog, et fællessprog. (Kirchmeier & Jensen 2016: 62-66.)

Som mange tidligere undersøgelser indenfor emnet, blev norsk oplevet som nemmest at forstå og dansk som sværest. Kirchmeier & Jensen minder dog om at dette gælder mere talt sprog end skrift. På nordiske møder brugte informanterne mest et nordisk sprog eller engelsk, derefter nordiske sprog men interessant brugte ingen af informanter kun engelsk. Også i pauser under møderne brugte de fleste Nordens sprog og engelsk, og igen færrest kun engelsk. (Kirchmeier & Jensen 2016: 66-70.)

Ved spørgsmål om samarbejde og kommunikationsstrategier svarede mange blandt andet at tale langsomt eller tilpasse udtalen samtalepartners sprog og skifte svære ord ud. Dog vælger mange ikke at bruge engelsk. Dette virker positivt i forbindelse med til nordisk nabosprogforståelse. Samt svarede mange at de ikke ville opgive samtalen selvom der skulle opstå problematikker. (Kirchmeier & Jensen 2016: 70-72.)

Kirchmeier & Jensen (2016) skriver at der ikke virker til at være en stor forskel på strategier afhængig af om man arbejdede med sprog eller ikke. Men der findes lidt mere forskel når der tages hensyn til informanternes modersmål, for eksempel svarede finlandssvenske informanter at de næsten aldrig skulle skifte til engelsk, mens finske informanter ligger mere til "ofte" eller "af og til". Danskerne, nordmændene og svenskerne skulle snarere tale modersmål. Kirchmeier & Jensen (2016) mener at i

internordiske situationer, som på arbejdet og i møder, vil mennesker hellere prøve at tale et nordisk sprog (Kirchmeier & Jensen 2016: 72-75).

Eva Theilgaard Brink (2016) har lavet en undersøgelse om unge nordboers indbyrdes nabosprogkommunikation, hvor informanter er flyttet til et andet skandinavisk land. Hun interviewede hvordan indlæring af sprog skete for informanter, og hvilke strategier der forekom i denne proces, samt hvor lang tid det tog for informanterne at lære sig nabosprog. Undersøgelsen er delt i tre temaer: indlæring og strategier i begyndelsen, avancerede kommunikation og engelskens rolle i begyndelsen. Informanterne bestod af både primære og sekundære sprogfællesskaber fra hele Norden, det vil sige også Færøerne, Grønland og Åland. (Brink 2016: 20–23, 28.)

Næsten halvdelen af informanter svarede at de kunne forstå nabosprog mere eller mindre siden begyndelsen af opholdet. For de andre var perioden 2-3 måneder for at skabe forståelse, dog tog det cirka 6 måneder for dem som havde finsk eller islandsk som modersmål. Strategier i begyndelsen af tilpasningen var blandt andet at gentage, at omformulere eller at tale engelsk. Forståelse mellem svensk og dansk sprog var sværest at opnå og krævede mest tilpasning. I begyndelsen talte informanterne i det primære sprogfællesskab langsomt og tydeligt. (Brink 2016: 127.)

Den anden del af undersøgelsen fokuserede på avanceret kommunikation eller "den udviklede kompetence i nabosprog". Her blev forståelsen oplevet som uproblematisk og taleren tilpassede sit modersmål leksikalt, og alle informanter er gået gennem mindst en eller to af disse tilpasningsformer og formen de bruger, er afhængig af modtagere, humør, situationens formalitet, eller hvordan taleren selv forventer at blive forstået. Brink skriver at der forekom et hierarki for tilpasningsstrategier: "stadium 1 (langsom og tydelig tale), stadium 2 (leksikalsk tilpasning), stadium 3 (tilpasning af udtale på segmentniveau) og stadium 4 (tilpasning af udtale på suprasegmentalt niveau)." (Brink 2016: 128.)

3.4. OPSUMMERING AF KAPITEL 3

Flere undersøgelser har vist, at jo tættere kontakt og interaktion mellem landene og sprogene, desto bedre er forståelsen af nabosprog (se f.eks. Haugen 1972, Maurud 1976, Delsing 2002, Bacquin & Christensen 2013). Danskerne og svenskerne er de som har det sværest ved at forstå hinanden. Strategier som at gentage og omformulere eller blande sprog kan støtte den gensidige kommunikation.

Blandt danskerne og svenskerne findes der stadig forståelse mellem dansk og svensk sprog, men Bacquin & Christensen (2013: 12-13) mener at det baserer sig mere på idéen om den samme sprogstamme end virkeligheden, og at sprogkontakten ikke sker så tit. Bacquin & Christensen (2013: 12-13) skriver at begreb om et skandinavisk fællesskab virker til "at være et overstået kapitel". Dette maler et mørkt billede af nabosprogenes fremtid.

4. MATERIALE OG METODE

I dette kapitel præsenterer jeg mit materiale og min metode. Først indleder jeg med at præsentere mit materiale og hvordan det er samlet, og derefter diskuterer jeg kort om etik. Sidst beskriver jeg min behandling af et spørgeskemaresultat, og hvordan analyserer jeg mit materiale.

4.1. MATERIALE

I denne del af afhandlingen fortæller jeg om indsamlingen af mine informanter. Jeg diskuterer også etik vedrørende metoden.

Mit materiale består af 82 spørgeskemasvar og materialet blev indsamlet i oktober 2019. Indsamlingen af materiale gik overraskende hurtigt, og folk var positivt aktive til at svare, og så fik jeg 82 svar på under to uger. Jeg satte et opslag på Facebook med et kort resume af mit emne, og bad mine danske venner om at svare og at dele med deres venner. Jeg udførte først en test af spørgeskemaet hos Dansk Klub i Helsingfors, og en del af svarene derfra var interessante, også vedrørende finlandssvensk, så jeg bestemte mig for at tage dem i afhandlingen, og fik således mere geografisk variation. Jeg kontaktede også gruppen Danskerne i Malmø på Facebook med tanke at få informanter som har daglig kontakt med svensk sprog. Danskerne i Malmø var meget aktive med at svare, og det opfatter jeg sker på grund af deres tætte kontakt med svensk sprog, og at de selv havde

tænkt på emnet og nu ville dele deres meninger. Dertil delte en bekendt med mange kontakter dele information om mit skema på LinkedIn, og skemaet blev også delt der nogle gange.

Mit spørgeskema var elektronisk og i spørgeskemaet var der 26 spørgsmål og skemaet var delt i tre sektioner, hvor den første handlede om informanternes baggrund og derefter var skemaet delt i to hovedtemaer: sprogkontakt og sprogforståelse. Spørgsmålene i skemaet var både åbne og lukkede, for det første for at få dybere forståelse af nabosprogkontakt og -forståelse, og for det andet statistisk at se hvor tæt og typisk denne sprogkontakt er. Jeg havde konstrueret spørgeskemaet så der fandtes færre åbne spørgsmål som hovedspørgsmål, men som en løsning havde jeg formuleret nogle tillægsspørgsmål i forbindelse med de lukkede spørgsmål. Jeg skabte spørgeskemaet på SurveyMonkey-service, da jeg synes at skemaet udseende var behageligt med tanke på informanter, og at jeg kunne formulere spørgsmålene med sådanne spørgsmålstyper som jeg havde tænkt mig, for eksempel ja/nej-spørgsmål med forklar/uddyb-felt. Jeg tog inspiration til spørgsmålene i mit spørgeskema fra tidligere forskning af Maurud (1976), Bacquin & Christensen (2013) og Brink (2016). Spørgsmålene er vedhæftet i slutningen af denne afhandling (se bilag 1).

Efter indsamlingen af informanter, lagde jeg mærke til at selvom jeg havde været forsigtig og grundeligt planlagt spørgsmålene, fandtes der plads til forbedringer, og nogle af spørgsmålene kunne jeg have formuleret anderledes. For eksempel ved spørgsmål "Hvorfor besøger du Sverige?" og et andet lignende, havde jeg ikke tænkt på danske informanter bosat i Sverige, og havde ikke givet dem alternativ for "jeg bor i Sverige". Jeg havde dog alternativ "andet, forklar", hvor disse pågældende informanter heldigvis havde skrevet at de bor i Sverige.

Jeg præsenterer informanterne i starten af Resultat og analyse, i kapitel 5.

4.1.1. ETIK

Allerede i begyndelsen af spørgeskemaet gjorde jeg opmærksom på at det er frivilligt at svare, og informanter må afbryde hvis de ønsker det. Trost (2012) skriver at følsomme information som personnummer, skal der kun spørges om det er nødvendigt for undersøgelsen. I min afhandling er sådanne informationer ikke relevante, og det eneste jeg spurgte om informanternes baggrund, var deres alder, bopæl og uddannelse, og intet af disse kan forbindes til en vis person. Dertil forklarer jeg at svarene kun er tilgængelige for mig og at de fjernes efter undersøgelsen er blevet færdig.

Clarkeburn & Mustajoki (2007) skriver at en tilstrækkelig stor stikprøve støtter undersøgelsens etik, da sandsynligheden for at kunne bevise resultaternes reliabilitet er større når materialet er større, og så kan stikprøvens valg argumenteres bedre. De påmindrer også om at selvom i så fald at undersøgelsen ikke lykkes som ønsket, burde resultaterne udgives, da resultaterne ikke kan vælges ifølge forskerens egne forventninger (Clarkeburn & Mustajoki 2007: 70-71).

4.2. METODE

Jeg valgte spørgeskemaet som metode for at få flere svar på en gang med et bredt udvalg. Derudover mere geografisk variation blandt informanterne. Spørgeskema som metode betyder statistisk behandling af svarene (Lagerholm 2010: 38), dermed findes der mulighed for at sammenligne grupperne ud fra alder og geografi. Også Hirsjärvi (et al. 2007: 189) skriver at materiale af et spørgeskema som regel behandles kvantitativt. Sprogbrug og holdninger kan også undersøges gennem et spørgeskema. Samt tilbyder spørgeskema en mulighed at få viden om informanternes tanker og erfaringer (Hirsjärvi et al. 2007: 180). Da mit spørgeskema indeholdt både lukkede og åbne spørgsmål, er behandling af svar ikke kun statistisk. Med de åbne spørgsmål har jeg muligheden for at undersøge de nævnte sprogbrug og holdninger, og analysering af disse sker mere kvalitativt, men også delvis kvantitativt, og så får jeg også materiale til en kvalitativ analyse fra lukkede spørgsmål, da nogle af spørgsmålene gav informanter mulighed for at uddybe deres svar.

For at finde både et mønster og samtidigt en dybere forståelse af dette mønster, har jeg valgt at gøre en kvantitativ-kvalitativ analyse af svarene. Kvalitativ og kvantitativ undersøgelse behøver ikke udelukke hinanden, men de kan supplere hinanden, og kan bruges parallelt (Hirsjärvi et al. 2007: 130-133), som jeg har valgt at gøre i denne afhandling. Da mit spørgeskema har taget inspiration af tidligere forskning, anser jeg at jeg kan sammenligne mine resultater til resultat i for eksempel Bacquin & Christensens (2013) forskning.

De lukkede spørgsmål giver mere statistik, så for at tydeliggøre den kvantitative del af resultatet, bruger jeg figurer. Derimod bliver det med kvalitativ undersøgelse væsentligt med omfattende beskrivelse. I en kvalitativ undersøgelse foretrækkes metoder, hvor informanternes meninger står i fokus, og således er det vigtigt at vælge passende informanter. Når sprog og sprogets træk undersøges, er fokus for eksempel på kommunikation og det indhold. (Hirsjärvi et al. 136-162.) Dette prøver jeg at fuldende ved hjælp af citater fra informanternes svar og således få deres stemme hørt

og have en dialog med min analyse og informanternes holdninger. Jeg anser at dette giver mig muligheden for en dybere tolkning af svarene.

Jeg grupperede spørgsmål ifølge temaet "sprogforståelse" og "sprogkontakt" for kunne forstå forbindelsen mellem svar. Jeg præsenterer resultaterne i næste kapitel, i 5.2. og 5.3.

5. RESULTAT OG ANALYSE

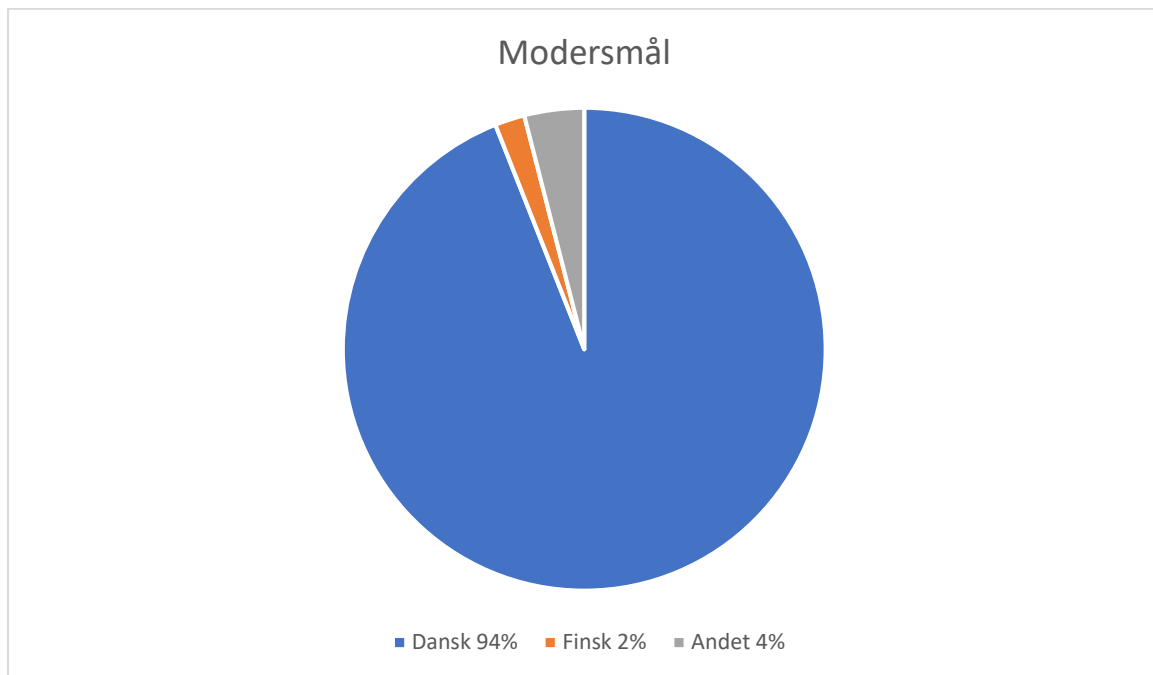
I dette kapitel behandler jeg resultat og analyse. Jeg starter med at præsentere informanterne og derefter i del 5.2. præsenterer jeg resultat vedrørende sprogforståelse og i del 5.3. sprogkontakt.

5.1. INFORMANTERNE

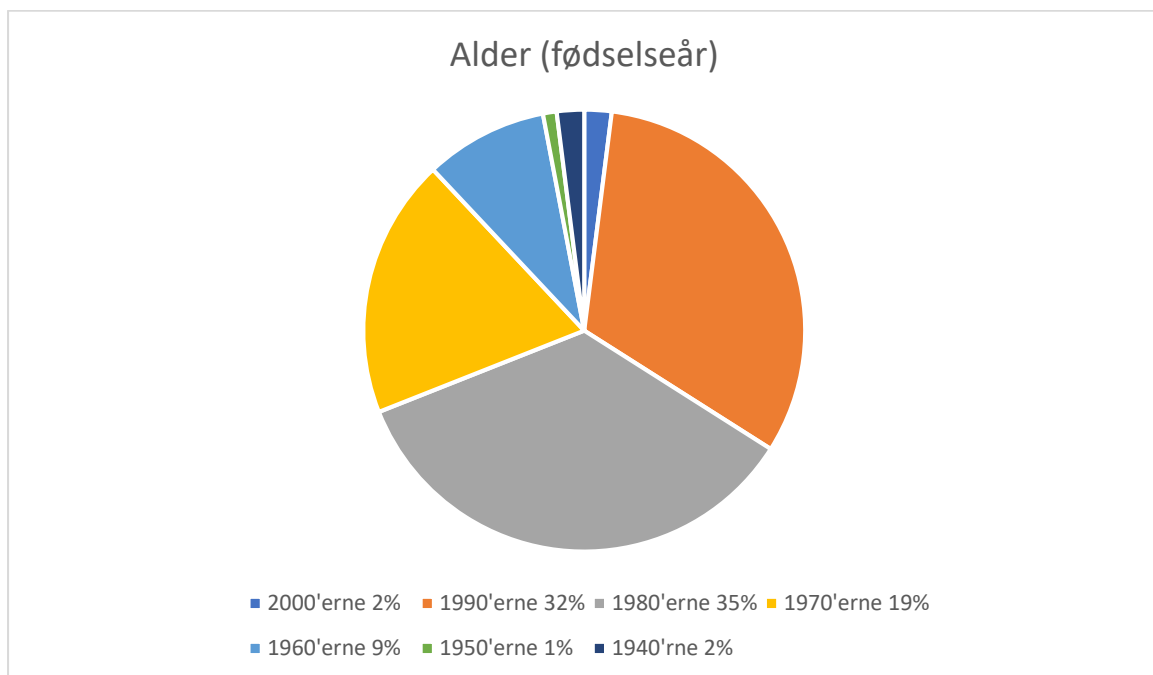
Som tidligere forklaret består mit materiale af svarene fra mit spørgeskema. Fra 82 svar havde 5 dansk som andetsprog, således 77 informanter havde dansk som modersmål (figur 1). Af de som havde dansk som andetsprog, svarede nogle at dansk alligevel var det stærkere sprog for dem, fordi de havde boet over 30 år i Danmark. Udover de medtagne 82 svar var der nogle svar jeg valgte at udelukke fordi hverken modersmål eller andetsprog var dansk, og så kunne svarene ikke helt reflekter undersøgelsens dansk-svenske aspekt.

Senere i resultat i 5.2. og 5.3. henviser jeg til informanter ved citater med køn, fødselsår, bopæl, for eksempel kvinde, -89, Helsinki, i parentes.

Figur 1. Informanternes modersmål.

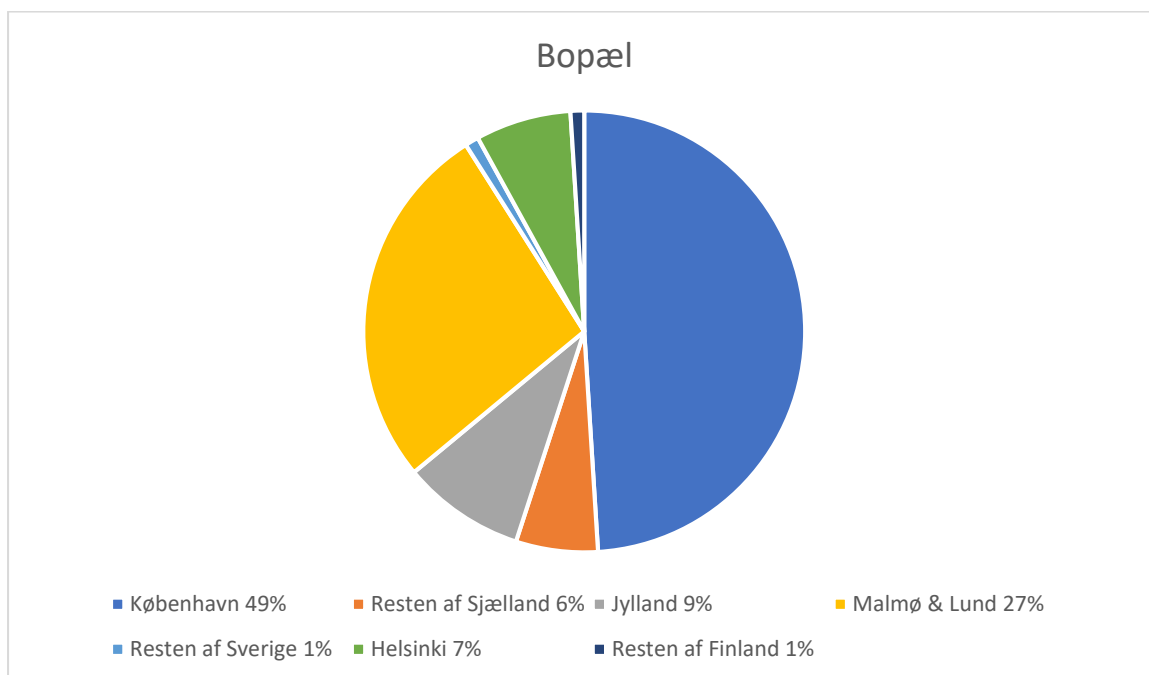

Figur 2. Informanternes alder.

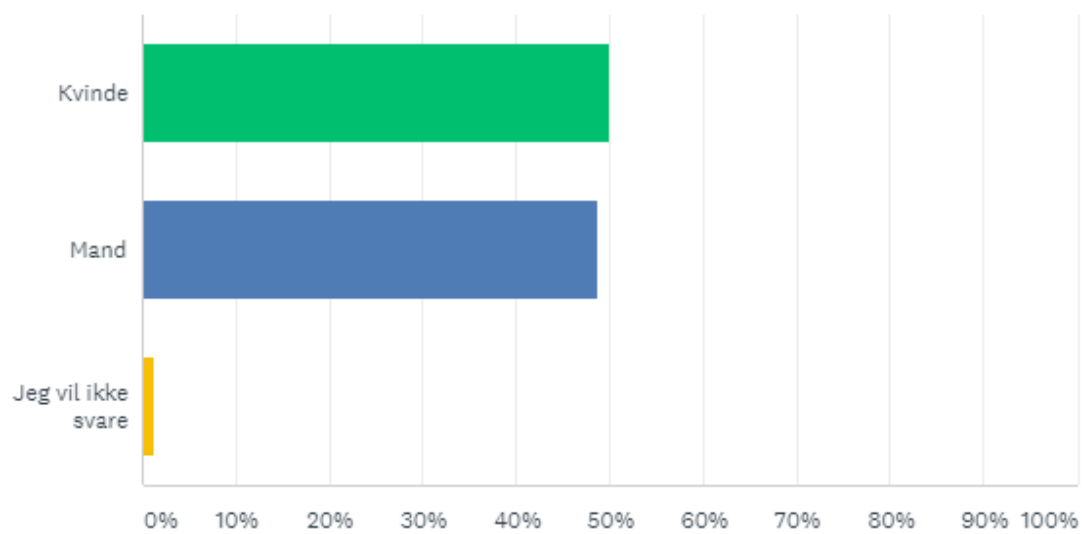
I figur 2 ses det at de største aldersgrupper er informanter født i 1980'erne, 1990'erne og 1970'erne. Det vil sige at de fleste informanter er i arbejdslivet, eller/og studerer. Jeg ville undersøge variation mellem generationer men fik desværre ikke et større spænd imellem de forskellige aldersgrupper, og derfor kommer jeg ikke til at analysere alder dybere i resultater.

Figur 3. Informanternes bopæl.

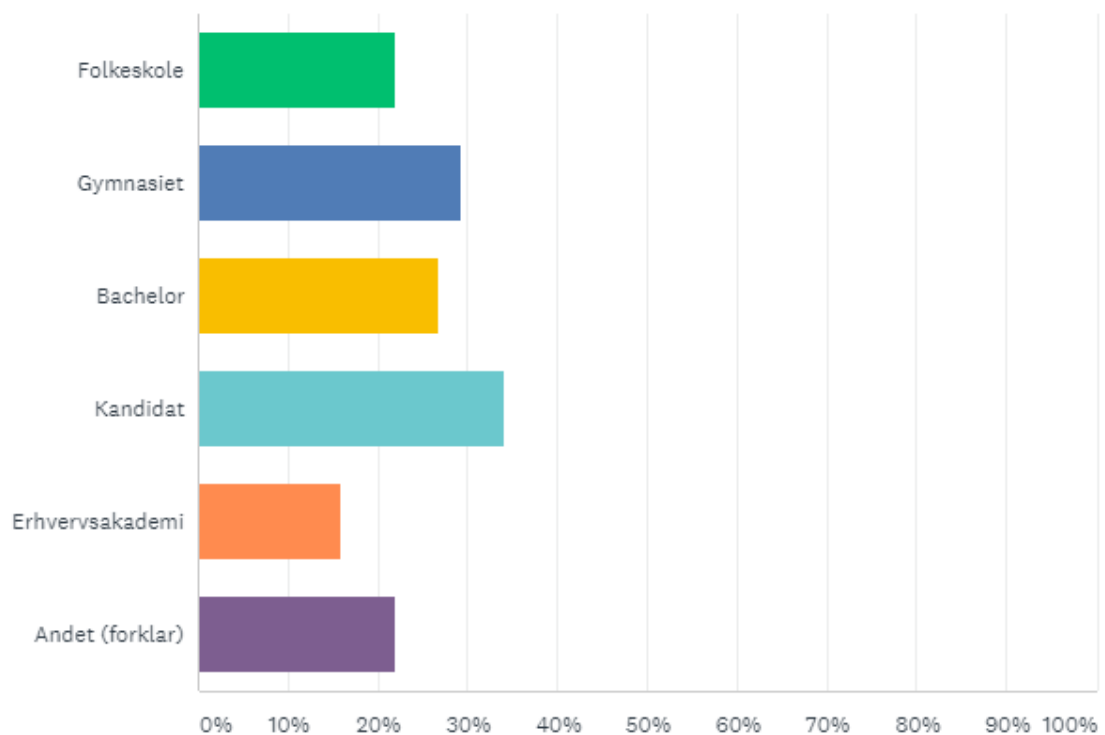
Majoritet (49%) af informanterne kommer fra København-området, her skal noteres at jeg også har medregnet kommuner som ligger i hovedstadsområdet, for eksempel Rødovre, Hvidovre, som København. Den næststørste gruppe er danskerne som bor i Sydsverige, Malmø og Lund, det vil sige den svenske side af Øresundsregionen. Resten af Sjælland dækker byer som ligger længere væk fra Øresundsregion, for eksempel Vordingborg og Hornbæk. Informanterne i Jylland kommer blandt andet fra Aarhus, Silkeborg og Esbjerg, hvor Esbjerg ligger på vestkysten. Da jeg også fik informanter fra Jylland, har jeg lidt geografisk variation blandt informanterne, specielt når der tages hensyn til finlandsdanske informanter. Da det geografiske spænd mellem informanterne ikke er jævnt, må jeg også udelukke det geografiske aspekt fra analysen.

Figur 4. Informanternes køn.

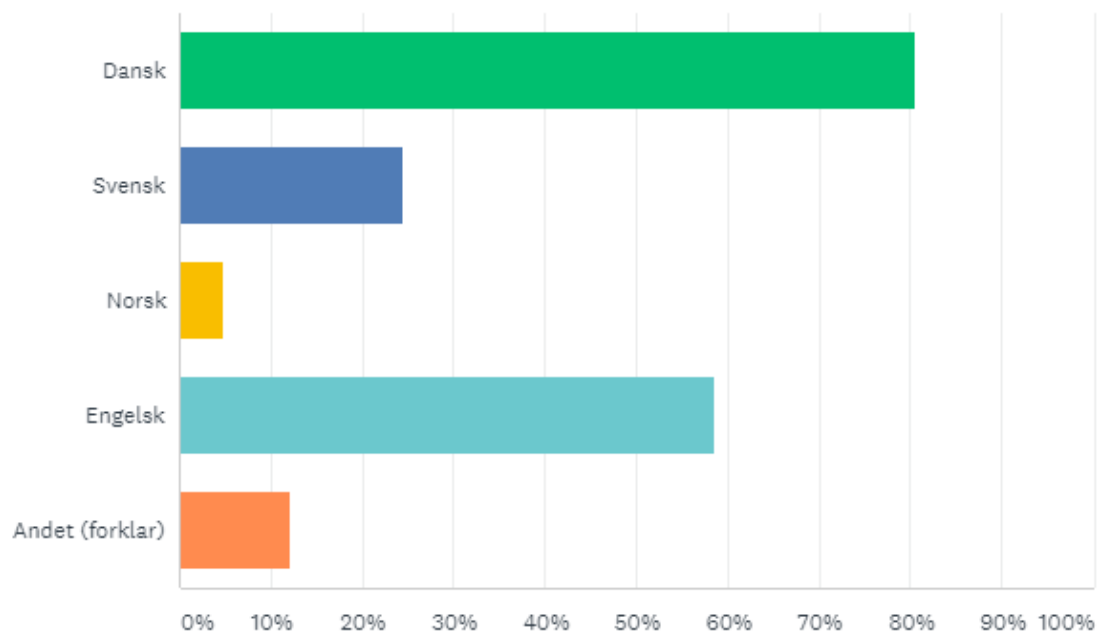
Informanternes køn opdeltet jævnt til både kvinder og mænd, hvor 50% kvinder og 49% mand, og 1% ikke ville svare (figur 4).

Figur 5. Informanternes uddannelse.

Informanternes uddannelsesbaggrund varierer, men en lille majoritet af informanter har en videregående uddannelse (figur 5). Jeg vil ikke gå dybere ind på informanternes uddannelse i forhold til resultat og analyse.

Figur 6. Informanternes arbejdssprog.

Informanternes arbejdssprog er fremfor alt dansk, derefter engelsk, men også nabosprogene svensk og norsk forekommer (figur 6). Her kunne fremhæves nordisk sprogpolitikdeklarationens del hvor det siges at sproglig variation skal anses som en mulighed (Nordisk råd, Deklaration om nordisk sprogpolitik, 2006). Selvom informanternes arbejdssprog efter modersmål, fremfor alt er engelsk, forekommer også nabosprogene norsk og svensk.

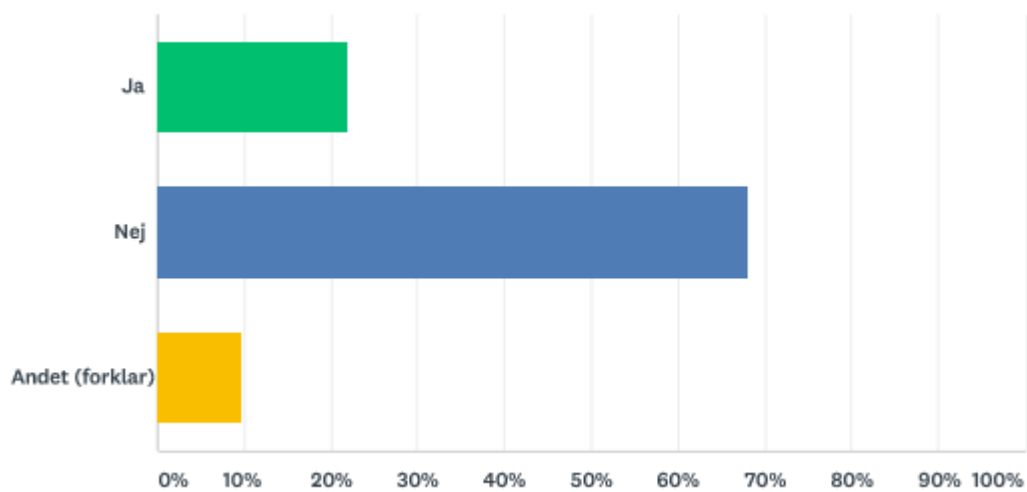
5.2. SPROGFORSTÅELSE

I dette kapitel behandler jeg resultatet af informanternes forståelse af svensk, og blandt andet hvordan de har lært sig svensk og hvad der er svært ved sproget.

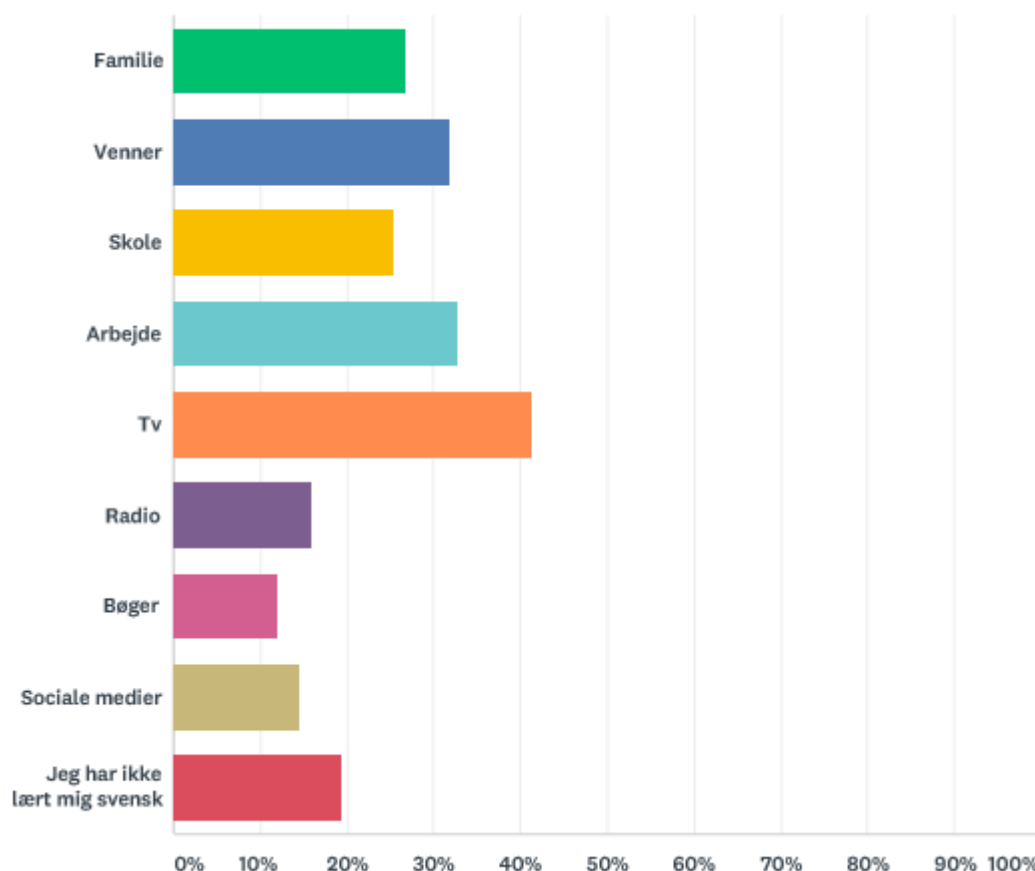
5.2.1. INDLÆRING AF SVENSK SPROG

I dette kapitel diskuterer jeg informanternes indlæring af svensk sprog. Jeg diskuterer både figur 7 og 8.

Figur 7. Informanternes undervisning i svensk.

Figur 8. Hvordan har informanterne lært sig svensk?

Som det kan ses i figur 7, har de fleste af informanterne ikke modtaget undervisning i svensk, også de fleste af Sverige-boende svarede nej, og kun cirka en tredjedel af dem svarede ja. Ifølge informanter har svensk ikke været tilbudt i folkeskolen eller gymnasiet, eller kun en introduktion til nabosprog, som en skriver: *"Der var lidt undervisning i folkeskolen og gymnasiet. Men som jeg husker det var det kun et par timer"* (Mand, -90, København). En anden informant beskriver at undervisning i svensk var i form af at læse bøger på svensk. Der findes dog en atmosfære for at flere ville gerne have svenskundervisning som en del af undervisningen og sprogundervisning i nabosprog anses at være positivt: *"Kunne faktisk godt have tænkt mig at haft noget undervisning på svensk i folkeskolen (selv om det er en del år siden)"* (Kvinde, -81, København).

Nogle informanter har selv taget et kursus for at lære sig svensk, for eksempel skriver en informant: *"Jeg tog 6 måneder aftenskole"* (Mand, -86, København) og en anden fik svenskundervisning i Finland: *"Ganske lidt i folkeskolen og ganske lidt på et integrationskursus i Finland"* (Mand, -81, Helsinki). Andre måder at lære sig svensk eller at skabe forståelse for svensk sker via familie og venner, eller hobbyer og ferie, og for de som bor i Malmø, sker indlæring via daglig kontakt (figur 8). Det som hjalp Brinks

(2016: 44-65) informanter til at lære svensk, var at omgive sig med svensk sprog (radio, tv, socialt sammenhæng) og således udvikle kundskaber. Dette kan spores i resultat i min afhandling. En informant bruger tid på at lære sig svensk og integrere sig i sprogmiljøet:

"Jeg har hovedsageligt lært svensk igennem min kæreste. Men podcast, TV og Duolingo [sprogindlærings-app] har hjulpet mig på vej. Podcast er jeg især glad for at bruge for at udvide mit svenske ordforråd" (Kvinde, -96, Malmø) Hun har skabt sig selv rutiner som fungerer og støtter hendes forståelse. Nogle af de ældre informanter fra Sjælland nævner også at de har set meget på svenske tv-kanaler, SVT1 & SVT2, i deres barndom.

I Bacquin & Christensens (2013) undersøgelse ville kun 24% af de danske informanter lære svensk sprog sammenlignet med svenskerne og dansk sprog. I min afhandling fremkommer der også motivation til at lære sig svensk og at udvikle sig: *"Jeg har lært mig svensk ved at se svenske film og ved at kommunikere med svenskere så ofte jeg kan. Og øve mig, lære nye ord og tillære mig så meget svensk sprog ved at læse det og hele tiden lære nyt."* (Kvinde, -86, Malmø) Den samme motivation findes også blandt Brinks danske informanter (2016: 88-112) med vilje til at lære sig svensk, og at de ikke kun vil tale dansk.

Motivationen om at ville lykkes i kommunikation med svenskerne, kan også ses, som en jysk informant skriver:

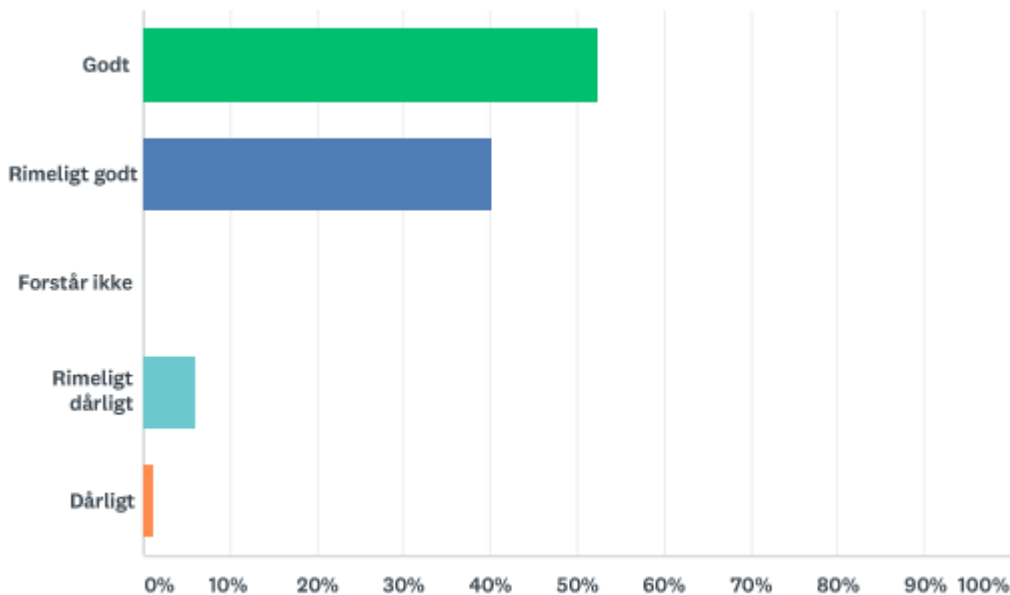
"Efter min første tur til Sverige, irriterede det mig hvor lidt jeg egentlig forstod, så det følgende år så jeg altid tv, film med svensk tale, hvis det var et valg. Jeg hørte svensk musik og radio, lånte en svensk bog på biblioteket, skrev på svensk til mine kollegaer og venner. Prøvede at snakke på svensk, når jeg var i landet. Og som et eksperiment satte jeg i perioder noget svensk talende tv på mens jeg sov. Og da jeg et år senere mødte nogle af de sammen mennesker som ved min første tur, fik jeg utrolig meget ros for hvor dygtig jeg var blevet til sproget." (Kvinde, -98, Jylland)

Informanterne er for det meste selvlærte med både forskellige metoder og motiver. Selvom læring af svensk ikke for alle sker via sprogundervisning, kan sproget læres i socialt sammenhæng, både blandt venner og kolleger, eller for eksempel fra medier. Nogle derimod har fundet andre måder at lære, og viser desuden motivation for at kunne kommunikere med svenskerne samt at integrere i Sverige.

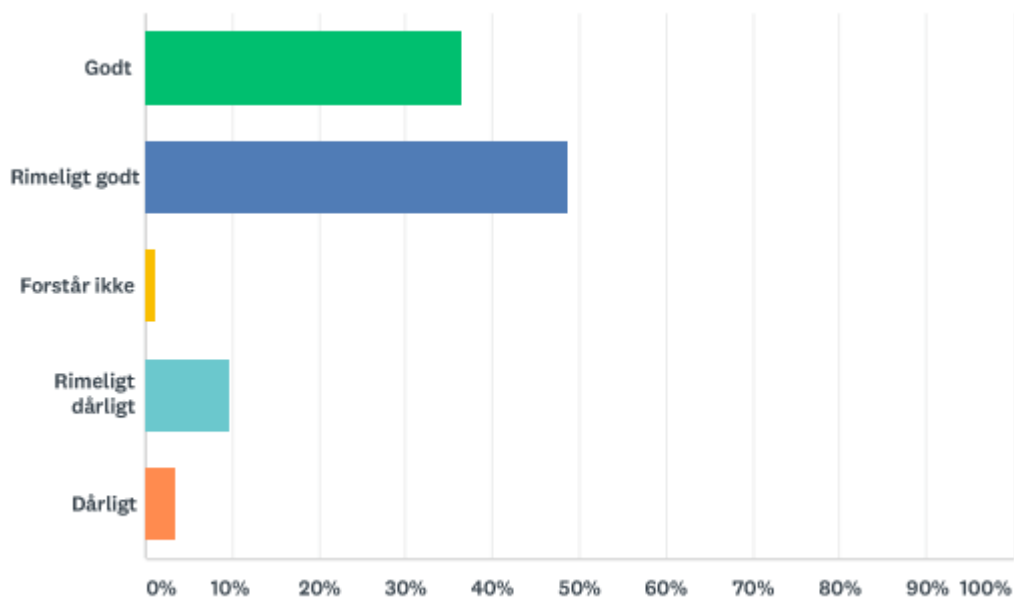
5.2.2. FORSTÅElsen AF SVENSK SPROG

I dette stykke behandler jeg svarene om forståelsen af svensk, både talt og skrevet, samt at blive forstået af svenskerne. Det sidst nævnte analyseres ud fra svar til et åbent spørgsmål og derfor er der ikke en figur for det.

Figur 9. Hvor god er informanternes forståelse af skrevet svensk?

Figur 10. Hvor godt synes informanterne at deres forståelse af talt svensk er?

Både skrevet og talt svensk opleves hovedsageligt som godt eller rimeligt godt forstået (figur 9 og 10). Overraskende nok vedrørende talt svensk mener flere informanter at de forstår sproget rimeligt godt, og disse informanter er ikke kun de som bor i Sverige. De danske informanter i Bacquin & Christensens (2013) undersøgelse rapporterede at deres forståelse af svensk var mellem god og svær, og resultaterne jeg har fået ligner delvis Bacquin & Christensens. Holdningen at skrevet svensk *"ligner dårligt skrevet dansk – altså dansk med stavefejl"* (Mand, -95, København), fremkom i flere af svarene, og talt svensk går at forstå hvis svenskerne taler langsomt og tydeligt, eller at den svenske samtalepartner ikke har en dialekt, fordi, som en københavnner skriver: *"(...) nogle svenskere er umulige at forstå"* (Mand, -95, København).

Når det gælder svenskernes forståelse af dansk, mener informanterne generelt at blive forstået godt. Informanterne oplever at svenskerne forstår nogenlunde danskernes svensk eller deres 'blandinavisk', men ifølge informanter synes svenskerne at dansk er svært. At blive forstået er forskelligt og afhængigt af samtalepartneres alder, kundskaber, vilje, bopæl eller samtales situation og så videre. Modtagerens alder spiller også en rolle i hvor godt er modtagerens forståelse:

"Lidt forskelligt. De ældre mennesker har lidt sværere ved det end de yngre, er min erfaring" (Kvinde, -58, København). Også Bacquin & Christensens (2013) danske informanter oplevede at svenskerne forstod dansk mere eller mindre godt, og der fandtes optimisme for at blive forstået.

Informanterne taler blandt andet svensk eller tilpasser sit sprog, for eksempel ved at tale langsommere for at hjælpe på at blive forstået. Det virker til at informanterne faktisk prøver at tilpasse deres sprog for at hjælpe indbyrdes forståelsen, da de oplever at det fungerer: *"De forstår som regel hvis jeg skifter svære danske ord ud med de svenske"* (Mand, -78, København). En informant skriver at han bliver forstået godt, fordi han mest bruger engelsk: *"Sagtens. Taler næsten udelukkende engelsk til dem"* (Mand, -87, Jylland). Engelsk støtter kommunikationen, hvor taleren bliver forstået. Det overrasker ikke at disse resultater ligner resultaterne fra tidligere forskning (se kapitel 2.5 og 3) hvor det engelske sprog har den samme funktion. Ifølge Brinks undersøgelse (2016: 110-112) fungerer engelske ord som fyldord og engelsk gør den gensidige forståelse nemmere. Men engelsk skulle undgås fordi det kan lede til misforståelser når "helt unødvendige konstruktioner" bruges for at kommunikere. Der findes fordele og ulemper med engelsk sprog i interskandinavisk kommunikation. (Brink 2016: 110-112.)

Nogle informanter oplever at initiativ til at tale engelsk kommer fra svenskernes side. Det kom frem at mange oplevede at svenskerne ikke ville forstå, at der findes modvilje mod at forstå dansk eller

svensktilpasset dansk: *"Jeg [har] oplevet at visse personer har besluttet sig for at de ikke forstår mig, selv før jeg er begyndt at snakke"* (Kvinde, -88, Malmø). At nogle svenskerne blot ikke vil prøve at forstå, kan være fordi de føler sig usikre i nabosprogkommunikationen, da der ofte findes vanskeligheder i dansk-svensk kommunikation, og så er det sikrest at tale engelsk. Det siges specielt at gælde svenskerne fra Stockholm. Nogle informanter nævner også at mennesker fra Stockholm forstår dårligere, og straks vil slå over til engelsk: *"Det går godt i Øresundsområdet. Omkring Stockholm går de i baglås og insisterer på at tale engelsk"* (Kvinde, -70, København). Så selv om informanter selv er villige til at tilpasse sig sproget, oplever de at den samme motivation ikke altid forekommer fra svenskernes side: *"Der er ikke villighed til fleksibel sprogforståelse"* (Mand, -78, Sverige). Derimod tænker nogle svenskerne også at de forstår dansk bedre end de faktisk gør: *"Nogen bliver selvfede, fordi de tror, de forstår dansk, når jeg taler svensk..."* (Kvinde, -74, Helsinki). Ifølge Brinks (2016: 44-65) danske informanter som bor i Sverige, er det dansk udtale som forvirrer svenskerne.

Der er forståelse for nabosprog, for både at forstå svensk og at blive forstået af svenskerne. Forståelsen kan være udfordrende men informanterne har for det meste fundet ud hvordan de klarer sig i kommunikationssituationer med svenskerne.

I det følgende diskuterer jeg hvad der er svært ved svensk, og behandler også informanternes forhold til svenske dialekter, og om det er faktisk norsk som "vinder" over svensk som det nemmere skandinaviske sprog, ifølge danskere.

5.2.3. VANSKELIGHEDER MED SVENSK SPROG

Her forklarer jeg hvad som gør svensk sprog svært eller nemt for informanterne, og om der findes nogle svenske dialekter som de oplever at være sværere end andre. Spørgsmålet om nemt og svært i svensk var et åbent spørgsmål og derfor indeholder dette stykke ikke en figur.

Det som gentages som svært ved svensk sprog, er udtale, ordforråd, grammatik (bøjning), stavning og dialekter. Jeg forklarer her lidt mere om de forskellige træk.

Svært ved svensk er udtale. Forskelle i fonetik, det vil sige forskelle i udtale, kan være svære, for eksempel det *sj*-lyd, jeg har skrevet om i kapitel 2.2. af dansk og svensk sprog: *"De har nogen lyde vi ikke bruger på dansk fx når man siger tallet 7 på svensk. Den lyd har vi ikke"* (Kvinde, -86, Malmø).

Dertil anses svenskens melodi at være svært: *"Det sværeste er at svenskere synger mere når de taler"* (Kvinde, -97, Malmø). Udtalen er svær, vedrørende både at forstå talt svensk og for at selv kunne tale sproget, da udtalen adskiller sig fra dansk udtale: *"Det ligger anderledes i munden end dansk, hvilket gør udtalelsen svær"* (Mand, -00, København).

Selvom dansk og svensk er tæt på hinanden, kan forskelle i ordforråd være svært for danskerne. Jeg skrev tidligere i kapitel 2.2. (se også Christensen 2017: 242-243) at der i Sverige er der en tendens til at oversætte fremmede ord fra engelsk, og en informants kommentar støtter dette, da han nævner det som en vanskelighed ved forståelsen: *"Svært [er] svenskernes aversion mod udenlandske ord. Det hedder hot dog i hele verden men i Sverige hedder det varm korv.....softice hedder mjukglass"* (Mand, -66, Malmø).

Flere gange fremkom det i svarene at de ord som ligner hinanden men har en forskellig betydning, det vil sige falske venner, gør det svært at forstå svensk: *" (...) Nuancer af ord som ikke betyder helt det samme som på dansk, har været sværere. F.eks. ord som grina/grine, måla/måle, tillfällig/tilfældig, sur/sur"* (Kvinde, -85, Malmø). Dette bliver heller ikke altid nemmere med tiden, som en kvinde fra Jylland med dansk som andetsprog skriver: *"Det er vel efter 23 år primært med dansk sprog at huske faste vendinger på svensk"* (Kvinde, -74, Jylland). En informant skriver i en sarkastisk tone om hvad der hjælper til dette problem: *"Man skal bare kende de 300 ord som er forskellige"* (Kvinde, -63, Helsinki).

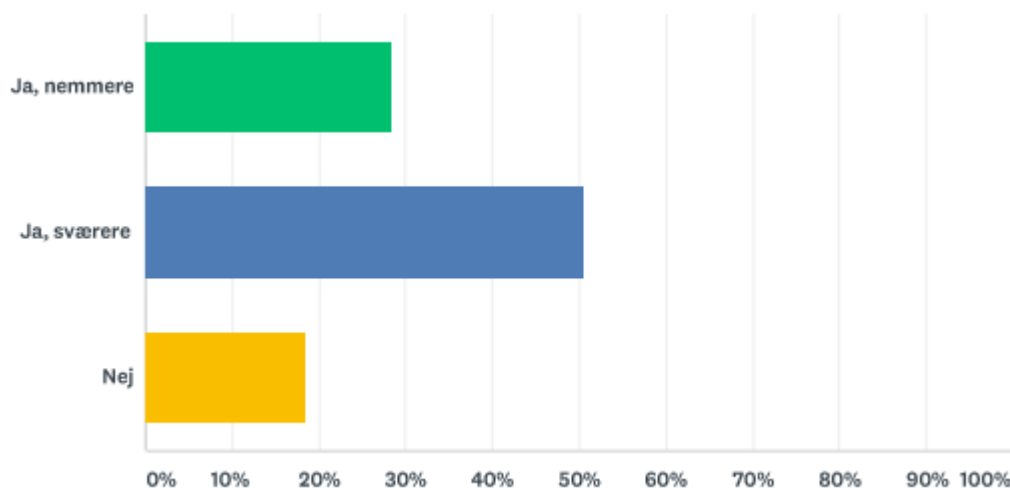
Desuden gør forskelle i ordforråd det svære det svært at tale svensk når man selv mangler ord: *"Svært at beskrive mere komplekse situationer, følelser, indre oplevelser. Jeg mangler at have en større ordforråd"* (Mand, -90, København). At ikke kunne udtrykke sig tydeligt er også kulturbundet, som en informant forklarer i et længere citat:

" (...) Der er en kulturforskel, som ligger langt tilbage i tiden. Svensk og dansk tales og tænkes forskelligt. Den danske humor er svær at forstå for svenskerne. Der er mange talesprog i dansk, som man ikke har på svensk: noget ligger "lunt i svinget", noget passer som "fod i hose"." (Kvinde, -70, København)

Nemt derimod er ligheder med dansk sprog, det som ligner dansk i ord og grammatik, fordi svensk er "ret logisk" eller *"Sproget er desuden lettere at forstå via læsning fremfor mundtlig kommunikation"* (Kvinde, -99, København). Nemt med udtalen anses at være at svensk udtales som det skrives *"at de [svenskerne] ofte udtaler ord som de staver dem"* (Kvinde, -83, Malmø). Nogle træk i svensk sprog anses samtidigt at gøre svensk svært og let. Selv om dansk og svensk er nabosprog, betyder det ikke

nødvendigt at svensk derfor skulle være let for danskerne: *"Det ligner men er alligevel anderledes"* (Kvinde, -76, Malmø).

Figur 11. Er nogle af de svenske dialekter nemmere/sværere at forstå?

I figur 11 ses at majoriteten synes at svenske dialekter er sværere at forstå. Der er ikke en specifik dialekt som tydeligt opleves sværere end andre svenske dialekter. En del mener at hvis en svensk dialekt er nærmere på dansk sprog, er den nemmere, her som et eksempel skånsk. Andre mener at skånedialekt er svært at forstå: *"Svensk er rimelig nemt for mig - undtagen skånsk - det er jo ikke et sprog"* (Mand, -86, København). Og Skånedialekt er den dialekt som deler informanterne stærkt, dette gælder også for de danskerne som bor i Skåne.

De som derimod synes at skånedialekt er nemmere at forstå, mener at det er på grund af at dialekten ligger nærmere dansk sprog, eller som en dansker i Sverige skriver: *"[jeg] synes skånsk er nemmest at forstå. Jeg antager at det er vanen"* (Kvinde, -87, Malmø), og at *"ikke-skånske accenter kan være svært at forstå"* (Kvinde, -76, Malmø). Dog stemmer antagelsen at skånsk er nemmere for danskerne utvivlsomt ikke, som en informant langt væk fra Øresundsregion skriver: *"(...) Trods geografien, er det [skånsk] langt det sværeste at forstå"* (Mand, -87, Jylland). For nogle derimod er de ikke-skånske dialekter nemmere at forstå, for eksempel mener en københavnere at *"Stockholmsk er lettere at forstå end f.eks. rigtig skånsk"* (Kvinde, -64, København), og skånedialekt og stockholmdialekt er meget forskellige i udtale.

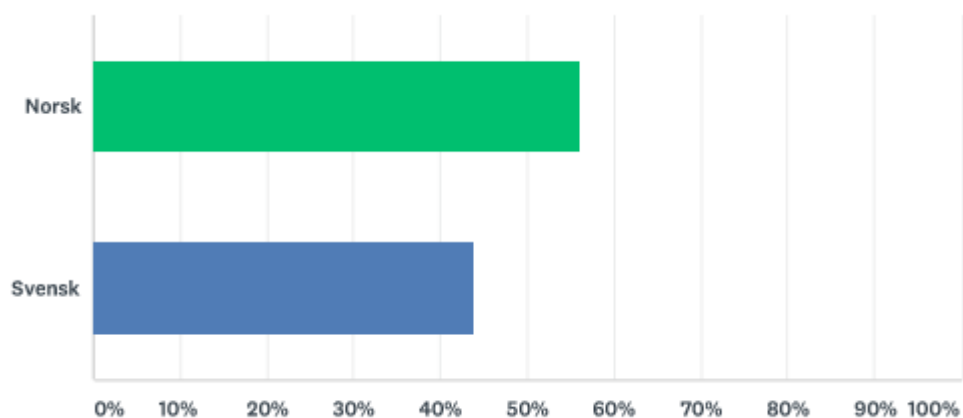
Der skal tages hensyn til at der selvfølgelig findes varianter af skånsk dialekt, og den "dybere" eller ældre version af dialekten med sine egne ord kan skabe vanskeligheder. En informant skriver at

"malmøsk er (naturligvis) lettere at forstå, da det ligger meget tættere på dansk" (Mand, -89, København), og dette forklares måske med at skånedialekt i en storby som Malmø er forskelligt fra den dialekt som tales længere væk fra Malmø, for eksempel ude på landet. Det er selvfølgelig normalt med sprog at der findes regionale forskelle i en dialekt.

Også finlandssvensk som en svensk dialekt fremkom blandt informanterne som bor i Finland, men også blandt informanterne fra Sjælland. Finlandssvensk anses nemmere end man tænker, fordi den udtales tydeligt, hvorimod rigssvensk er sværere på grund af dialektens tone:

"Finlandssvensk tales tydeligt og monoton. Hvilket gør det let at forstå... Rigssvensk er sværere da det er melodisk og nærmest syngende." (Mand, -81, Helsinki).

Figur 12. Hvilket af de to andre skandinaviske sprog mener informanterne er nemmere?

Norsk er en smule nemmere for informanterne end svensk (figur 12). Det afhænger blandt andet af hvor tæt kontakt man har til det andet skandinaviske sprog. Det overrasker jo ikke at de fleste af de Sverige-boende danskere svarede at svensk sprog var nemmest, fordi sproget høres i hverdagen og man er blevet mere vant til det svenske sprog. Selvom nogle informanter mener at norsk er nemmere fordi det ligner dansk både på ord og grammatik, og at mundtligt norsk er nemmere, selvom skrift kan være svært da: *"Norsk ligner dansk, de staver bare ikke så godt"* (Mand, -66, Sjælland).

De som bor i København og i øvrigt på Sjælland svarede tydeligt oftere norsk end svensk. De som svarede svensk hører svensk oftere end norsk. Og fleste finlandsdanske informanter svarede at norsk er nemmere, men finlandssvensk er en undtagelse: *"Finlandssvensk er det letteste at forstå. Rigssvensk er svært pga. af den nærmeste syngende måde at tale på. Norsk forstår jeg bedre end svensk"* (Mand, -81, Helsinki).

De fleste informanter fra Jylland svarede overraskende nok at svensk var nemmere, da de har mere kontakt med svenskerne end nordmænd, blandt andet på grund af arbejdet og venner, og kun to mente norsk var nemmere.

Vedrørende norsk versus svensk er det forståeligt at flere informanter synes at norsk er nemmere i forhold til svensk sprog, da Danmark og Norge havde et fælles skriftsprog for en lang tid, som konstateret i kapitel 2.2. Norsk kan føles nemmere også på grund af at forskelle i udtale er større mellem dansk og svensk, således kan det fælles ordforråd med norsk også støtte forståelsen af norsk.

Tidligere i kapitel 2.2. diskuterede jeg forskelle mellem dansk og svensk sprog, som kan skabe vanskeligheder i den gensidige forståelse. Sådanne forskelle var blandt andet forskelle i stavning, lumske ord og sprogenes forskellige tilgang for fremmedord og låneord. Disse forskelle fremkom også blandt mine informanternes svar som gentagende temaer.

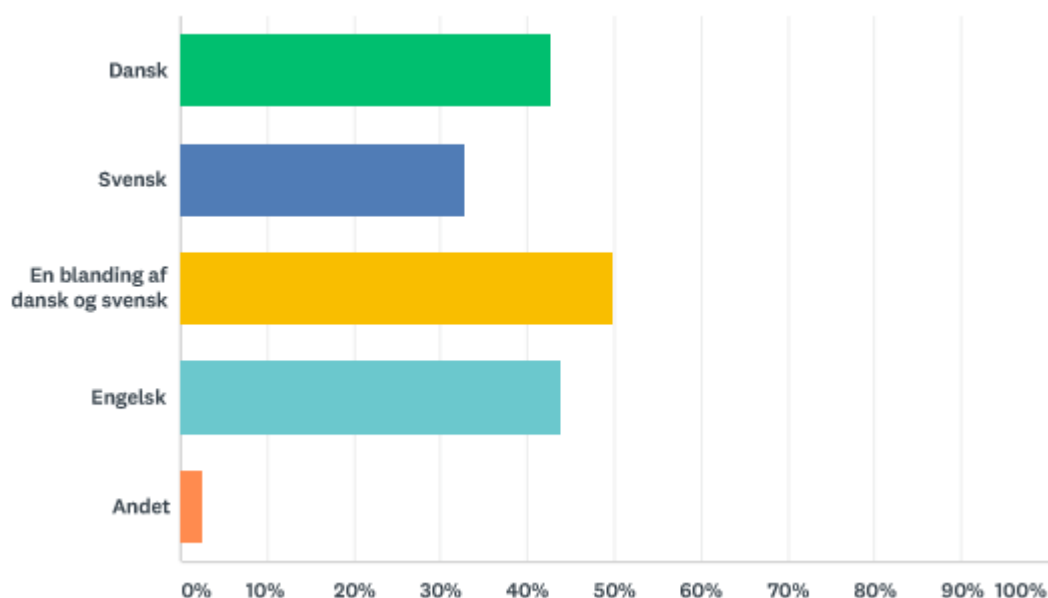
Jeg afslutter dette spørgsmål med et citat som sammenfatter det svære med svensk sprog: *"Det er nuancerne der adskiller det fra dansk, derfor er det svært. Små forskelle"* (Kvinde, -91, Malmø).

5.2.4. SPROGVALG OG KOMMUNIKATIONSSTRATEGIER

I dette stykke diskuterer jeg informanternes sprogvalg når de snakker med en svensk person, og hvordan de støtter forståelsen i en dansk-svensk diskussionssituation.

Figur 13. Sprogvalg i samtale med en svensker.

Informanterne bruger en blanding af dansk og svensk, eller kun dansk eller svensk med en svensker, dog har engelsk også en stærk position som sprogvalg (figur 13). Malmø-boende har næsten udelukkende svaret at de bruger svensk eller en blanding af dansk og svensk. Derimod bruger informanterne fra Sjælland for det meste deres modersmål dansk eller engelsk, men også en blanding af de to nabosprog. En informant fra Øresundsregionen forklarer: *"Bruger ikke svensk, kan bedre forstå end tale svensk. Sjældent engelsk"* (Kvinde, -62, København).

I kapitel 5.1. hvor jeg præsenterede mine informanter, havde de fleste dansk (81%) som arbejdssprog, derefter kom engelsk (58%), og 24% svarede svensk, og resten andet eller norsk. De flersproglige arbejdssteder (se kapitel 2.4.), specielt i Øresundsregionen, kan forklare eller påvirke disse resultater vedrørende sprogvalg.

Samtalepartners modersmål tages i hensyn, når informanter prøver at forklare på svensk hvis noget er uklart, selvom man prøver at tale først dansk: *"Jeg prøver altid at gøre mig nogenlunde forståelig på svensk"* (Kvinde, -86, Malmø). Denne informant har en høflig måde at kommunikere med

svenskerne, hvorimod en informant har en modsat holdning: *"Kan ikke svensk godt nok til tale det flydende, og har ikke behov da de forstår mig"* (Mand, -80, Malmø). Informanten virker til at opleve at han bliver forstået godt nok af svenskerne i det omfang at han ikke behøver at prøve tale svensk. Dette er interessant da informanten bor i Sverige og ikke virker til at tilpasse sit sprog.

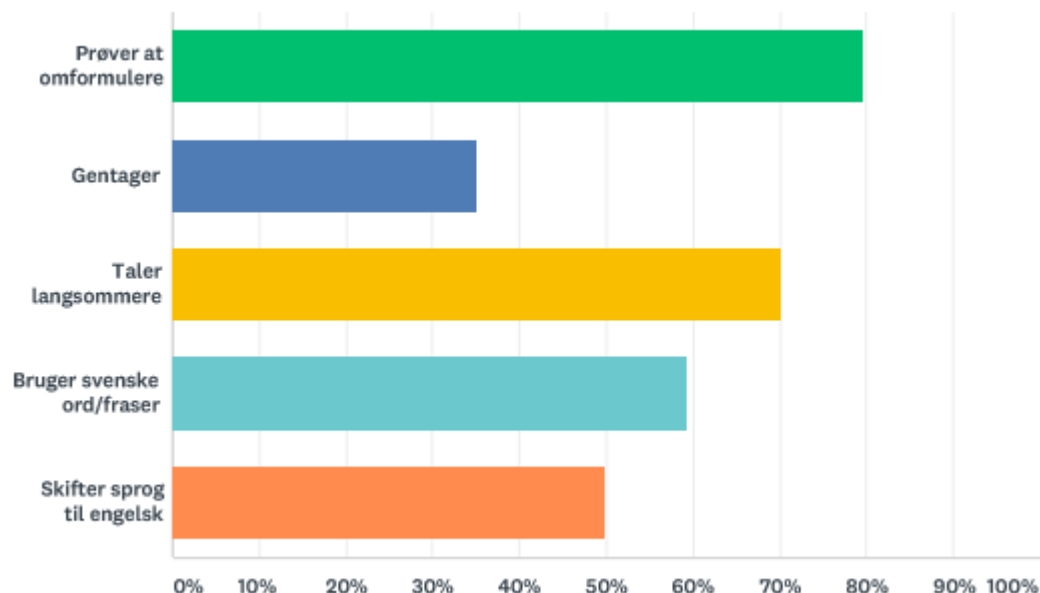
De som svarer at de primært bruger svensk, virker til at have respekt for deres samtalepartner, men det er selvfølgelig også forståeligt hvis man bor i Sverige: *"Prøver altid at kommunikere på svensk, når jeg er i Sverige. Det synes jeg, at man bør, når man er i et andet land"* (Kvinde, -86, Malmø). For nogle i Sverige er svensk blevet et sprog som bliver brugt også i stedet for dansk: *"Vi er 4 til flyttede dansk-fødte, som taler svensk, selv om vi er alene hjemme og ingen i nærheden tale svensk"* (Kvinde, -73, Malmø). Det lokale sprog bliver en vane som også bruges i hjemmemiljø, uden at man selv reagerer på det.

De som svarede 'andet', forklarer at sprogvvalg er afhængig af situation og kontekst, for eksempel hvis man er med svenske venner bliver der ofte brugt engelske ord og udtryk, da sproget støtter forståelsen og kommunikationen: *"Det kommer an på hvad der bliver snakket om, da nogle ord er nemmere at udtrykke på engelsk"* (Mand, -00, København). Med engelske ord kan man fylde huller i kommunikationen, og dermed hjælper engelsk til at udtrykke sig bedre. Men for mange er engelsk det sidste valg som tages i brug efter at have prøvet på andre måder: *"Starter på dansk, men ender tit på engelsk - sørgeligt nok"* (Mand, -87, København). Mange anser at engelsk som sprogvvalg er en nem løsning, men ikke kun positivt set. En informant siger at engelsk er hans valg hvis han ikke gider prøve på andre måder: *"Jeg taler helst svensk. Det kan dog hænde, at det bliver krydret medforsvenske dansk. Dog engelsk, hvis jeg er doven"* (Mand, -81, Helsinki). Denne holdning kan sammenlignes med tidligere forskning af Bacquin & Christensen (2013) og Brink (2016), hvor det også fremkom at engelsk tænkes at være en slags "genvej".

Ud over kontekst og situation, spiller samtalepartneres dialekt også en rolle ved sprogvvalg. I en dansk-svensk diskussionssituation kan kommunikation ske på indbyrdes blanding: *"Det hænder nogle gange at svenskerne snakker svensk og danskerne snakker engelsk"* (Mand, -87, Jylland). Dette ligner Brinks (2016: 88-112) resultat hvor samtale også kunne ske på både engelsk og dansk, det vil sige at i en dansk-svensk samtale den svensker taler engelsk og den dansker svarer på dansk. At tilpasning af sit sprog i nabosprogkontakt er afhængig af samtalepartneren, kom også frem i Börestam Uhlmanns (1994) undersøgelse, det samme angående at bruge blandet sprog. Informanterne i Bacquin &

Christensens (2013) undersøgelse valgte dansk eller svensktilpasset dansk, selvom kontakt med svenskerne skete sjældent.

Figur 14. Strategier for forståelsen i en dansk-svensk kommunikationssituation.

At tale langsommere og at omformulere forekom i flere svar for hvordan informanterne oplever at blive forstået af svenskerne (kapitel 5.2.2). Flere svarede at de skifter de svære danske ord som svenskerne ikke kan forstå, til svenske modsvarende ord. Som i figur 14 kan ses, er tilpasning af sprog blandt de meste brugte strategier, det vil sige informanterne omformulerer og bruger svenske ord og fraser. Tilpasning er en strategi som bruges for at blive forstået, for eksempel ved at skifte de danske ord som er svære for svenskerne, som det fremkom i Brinks (2016: 88-112) undersøgelse, samt at svensktilpasset dansk opstår både leksikalt og fonetisk.

At gentage fremkommer også, og en dansker bosat i Sverige skriver at *"jeg forstår det meste af hvad der bliver sagt på svensk, men hvis jeg koncentrerer mig om noget andet eller der sker meget omkring mig, har jeg svært ved at forstå og må bede vedkommende om at gentage"* (Kvinde, -96, Malmø). At gentage fremkom også i Brinks (2016: 44-65) undersøgelse som en strategi og Brinks informanter skulle bede samtalepartneren at gentage, men det handlede også om at turde bede den anden at gentage.

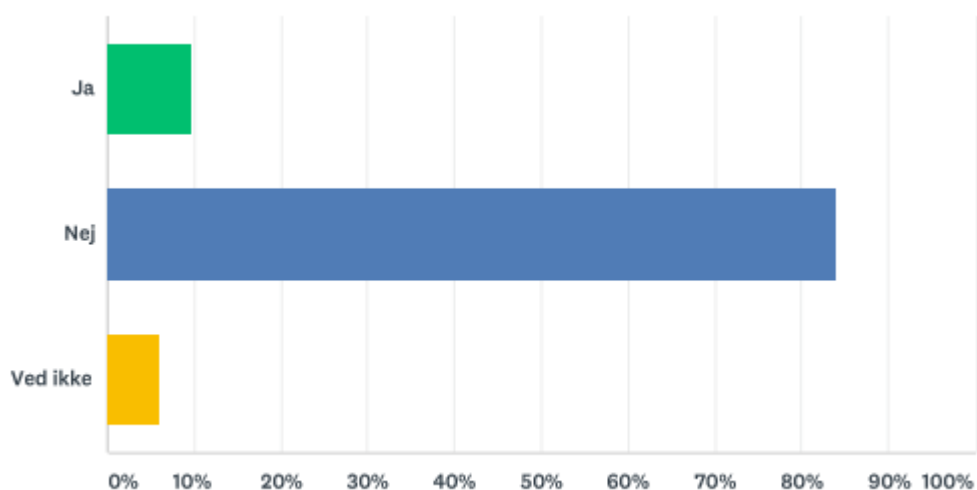
Regionalt set er det mest informanterne i Sverige der bruger alle de listede strategier, og informanter i København og Sjælland bruger 50-50 alle strategier, og den anden del udelader at bruge svenske ord og fraser. Samt bruger kun få af de jyske informanter svenske ord og fraser.

Angående resultaterne for sprogvalg og strategier kan det konstateres at situation og kontekst styrer sprogvalg. Hvis det er kritisk at blive forstået korrekt, så kan engelsk vælges fremfor alt. Dette påvirkes af situationens formalitet, for eksempel arbejds møder eller myndigheder samt samtalepartnerens alder, kundskaber og så videre. Der findes i hvert fald forsøg på at støtte den gensidige forståelse, enten ved hjælp af sprogtilpasning eller andre strategier, inklusiv at bytte til engelsk.

5.2.5. SVENSKERNE I DANMARK

Som "bonus-spørgsmål" havde jeg et spørgsmål angående informanternes holdning til svenskernes sprogvalg i Danmark, og om informanterne synes at svenskerne burde tale dansk i Danmark (figur 17).

Figur 15. Informanternes holdning til om svenskerne burde tale dansk når de er i Danmark.

Selv om en majoritet har svaret nej til spørgsmålet, virkede spørgsmålet til at fremkalde stærke følelser blandt informanterne, både for og imod. Det virker som om at flere informanter mener at det er respektfuldt at lære sproget i landet man bor i, men også at det ikke kan forventes: *"Det giver ingen mening at tvinge folk til at tale dansk. De fleste danskere kan ikke engang selv finde ud af det"* (Mand, -91, København).

At bruge engelsk accepteres, men hvis en svensker skal blive i landet, mener informanterne at det ville hjælpe svenskerne med integration at lære sig dansk, i forhold til arbejdet og så videre.

Informanterne påmindrer også om at de selv prøver at kommunikere på svensk når de er i Sverige, og ligeså burde svenskerne prøve at tilpasse sit sprog til dansk: *"Hvis en svensker bor i DK, så jo - så bør*

man gøre sig umage for at lære sproget. Præcis som jeg forsøger at tale og skrive svensk når jeg bor i Sverige” (Kvinde, -88, Malmø). En informant mener at forståelsen af nabosproget er nemmere for svenskerne end det er for danskerne: *”De må gerne fordanske det da vi har sværere ved at forstå dem end omvendt”* (Kvinde, -99, København).

Ifølge Brinks (2016: 110) undersøgelse mente informanterne at det var ”hyggeligt” at skandinaver kan tale med hinanden på modersmål. Og denne holdning fandtes også blandt flere af mine informanter. Der forekom respekt for sprogfællesskabet, og at mennesker bør kunne forstå hinanden og lære hinandens sprog i de tre skandinaviske lande: *”Jeg synes det er noget særligt, at vi har mulighed for at forstå hinandens sprog, og det har jeg lyst til at vi skal værdsætte”* (Kvinde, -84, København). Nabosprogsundervisning skulle være en løsning til indbyrdes forståelse og kommunikation, det synes en af de yngre informanter: *”Man burde bare blive undervist i de skandinaviske sprog i alle skoler i Skandinavien i stedet, så der var bedre fælles forståelse”* (Kvinde, -97, Malmø).

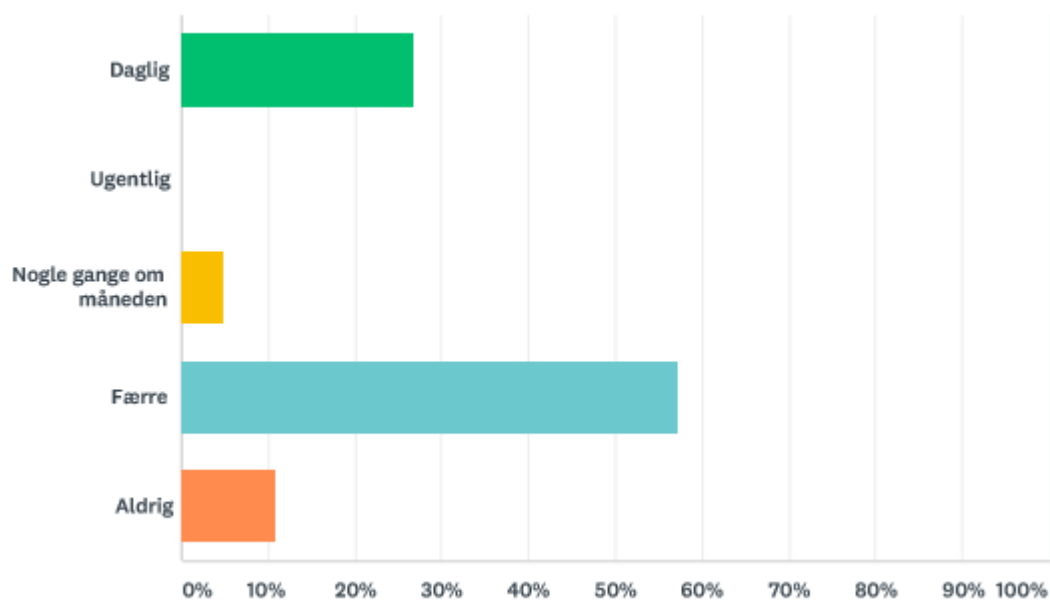
Til gengæld mener en at i forhold til nutiden og globalisering er der plads til et lingua franca i stedet for det skandinaviske sprogkontinuum: *”Mange kan gøre sig fint forståelige uden at tale dansk, og i et mere og mere globalt burde vi rykke mod et internationalt lingua franca, fremfor vores naboers sprog”* (Mand, -87, Jylland).

Sammenfatningsvis kan det konstateres at svenskerne forventes ikke at lære dansk hvis de kun besøger Danmark, men det er ønskeligt af dem at tilpasse sit sprog for at hjælpe forståelsen, dog også at engelsk accepteres.

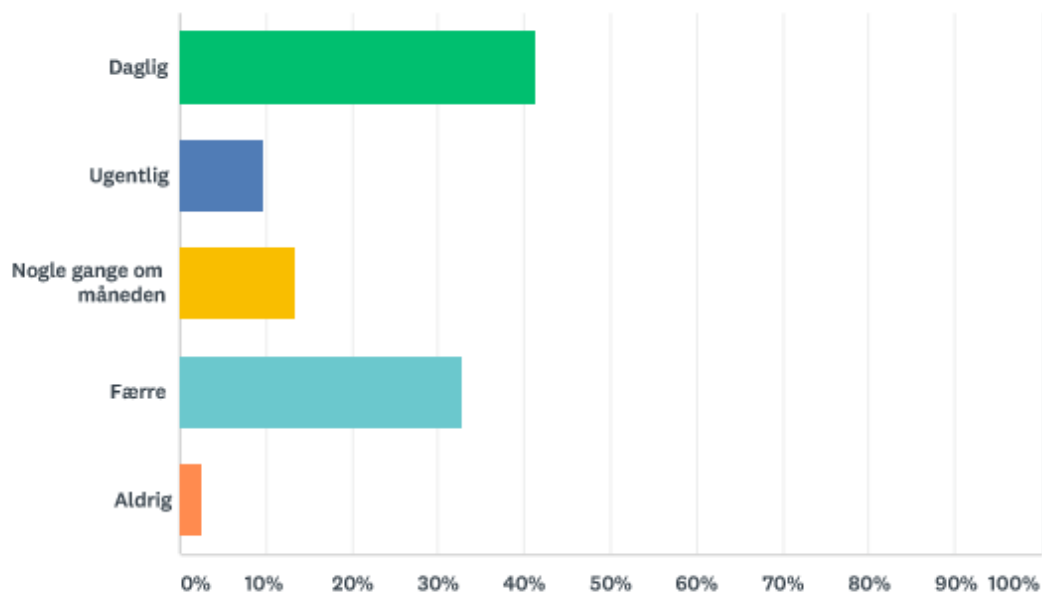
5.3. SPROGKONTAKT

Først behandler jeg forbindelsen mellem hvor ofte informanterne besøger Sverige og hvor ofte de kommunikerer med svenskerne.

Figur 16. Hvor ofte besøger informanterne Sverige?

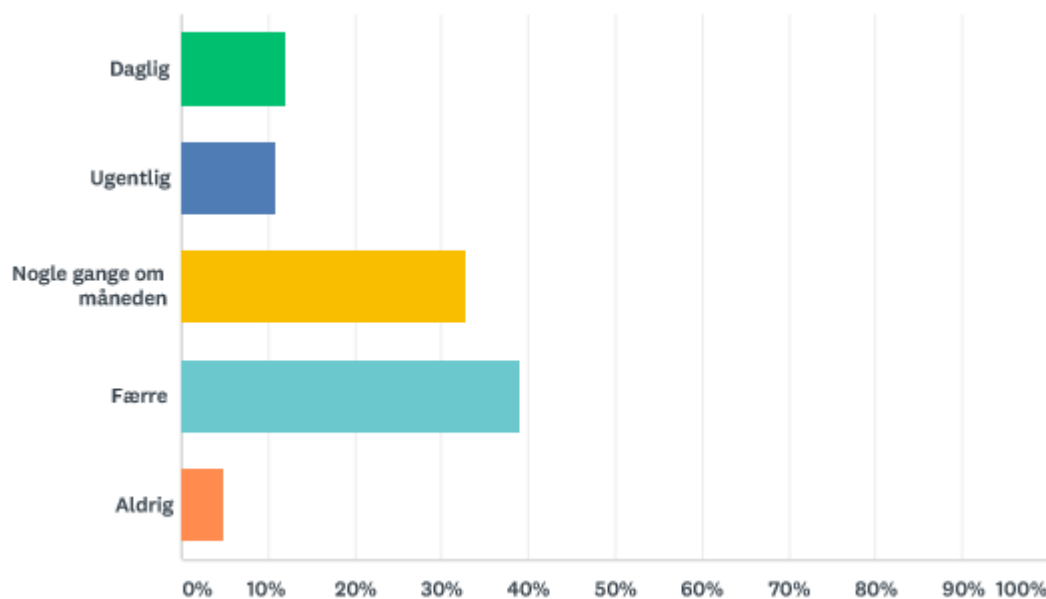
Figur 17. Hvor ofte kommunikerer informanterne med svenskere?

I figur 16 vises hvor ofte informanterne besøger Sverige. Først må jeg indrømme at jeg ikke havde taget hensyn til at jeg også skulle samle danske informanter fra Sverige og derfor manglede der alternativ 'bopæl', det vil sige at den største del af informanter der svarede at besøge Sverige 'daglig' er danskerne som bor i Sverige. De som besøger Sverige færre eller aldrig, er danskerne som bor på Sjælland, i Jylland eller i Finland. Den samme gruppe af informanter fra Sjælland, Jylland, Finland har også svaret at kommunikere med svenskerne færre, aldrig eller ugentlig (figur 17). De som har ugentlig kommunikation med svenskerne, har det på grund af arbejdet eller online hobby (figur 19).

Disse resultater ligner resultatet i Bacquin & Christensens (2013) undersøgelse hvor svenskerne var mere aktive på at besøge Danmark end danskerne Sverige, dette mest på grund af arbejdet. Blandt mine informanter havde flere informanter kæreste i Sverige selvom disse informanter nu bor i Sverige.

Figur 18. Hvor ofte møder informanterne svensk sprog i Danmark?

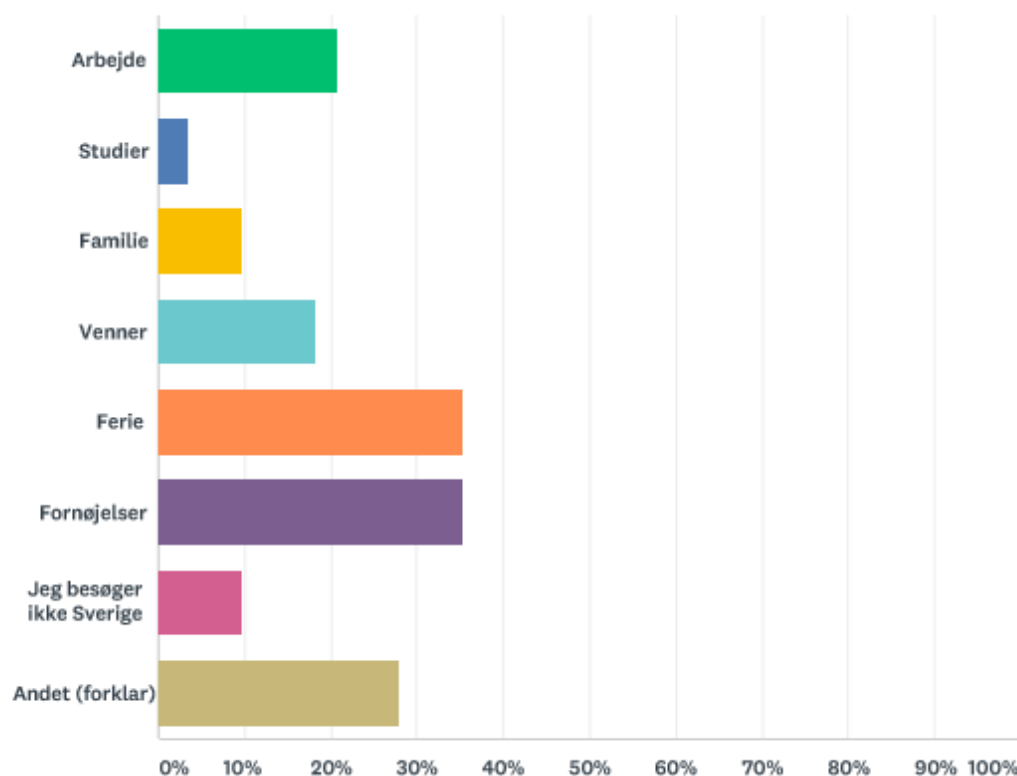

Svensk sprog mødes sjældent i Danmark, og dette er forbundet med figur 17 og den sporadiske kommunikation med svenskerne for de informanter som bor i Danmark. Det som måske overrasker her, er at svensk sprog heller ikke er almindeligt i Øresundsregionen, da som tidligere nævnt, specielt unge svenskere arbejder i København.

5.3.1. GRUNDENE TIL KONTAKT MED SVENSKERNE OG FORM AF KONTAKT

I dette kapitel diskuterer jeg grundene til at besøge Sverige og hvilken form af kontakt og kommunikation har.

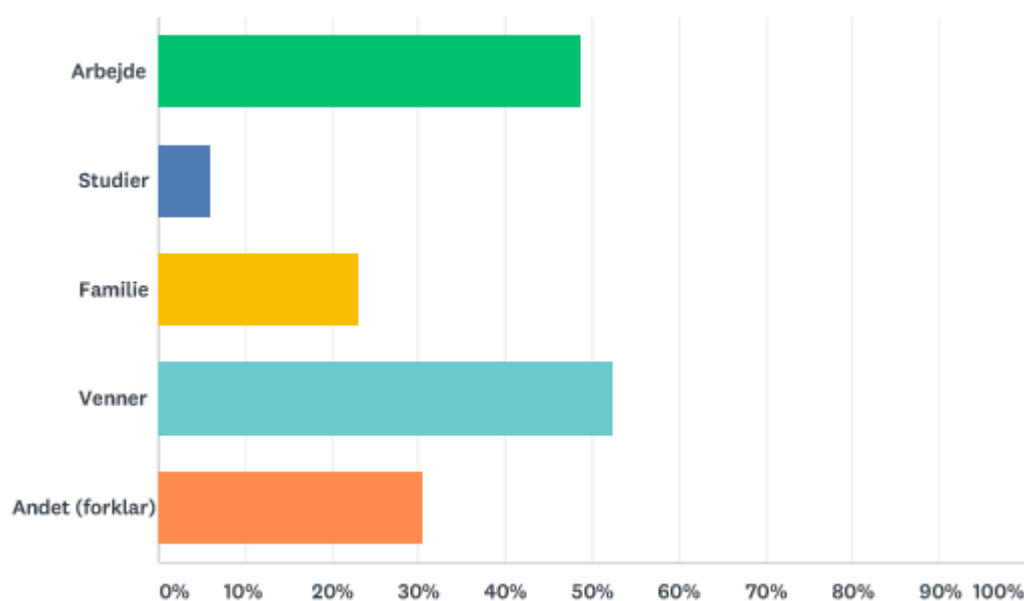
Figur 19. Hvorfor besøger informanterne Sverige?

Ligesom i figur 16 mangler her alternativ for 'bopæl', det betyder at de fleste som svarede 'andet' er de som bor i Malmø (figur 19). Andre svar ved dette alternativ handler om blandt andet at rejse gennem Sverige, indkøb og hobby. Tæt kontakt med Sverige er på grund af bopæl, ferie & fornøjelser, arbejde. Ferie og fornøjelser fik flere svar i forhold til arbejde og det daglige, som måske kan forklares med at Sverige kan anses som en billige og attraktiv destination, ikke mindst tilgængeligheden på grund af geografiske årsager.

Figur 20. I hvilke sammenhæng kommunikerer informanterne med svenskere?

I figur 20 kan ses at Sverige-danskerne kontakt med svenskerne er dagligdags på arbejdet og/eller studier, familie og venner. Svar under 'andet' består af dagligdags kontakt med myndigheder, hobbies og pendling. Informanterne fra Sjælland har svaret arbejde og familie, eller fritid og fornøjelser.

Så i hvilken form sker kontakt med svenskerne? Kontakt sker både mundtligt og skriftligt, det vil sige for eksempel på arbejdet: ansigt til ansigt eller på telefon mundtligt, eller via e-mail skriftligt. I social sammenhæng er kontakt mundtlig, dette også i kontakt med butikspersonalet ved indkøb. Nogle informanter har en svensk kæreste og sprogkontakt sker via forhold med svigerfamilie, venner. Nogle har en hobby som forbinder med en svensker, både online og/eller fysisk. En som svarede at kontakt sker online, sagde at de begge skriver hvert sit modersmål til hinanden. Jyske informanter har kontakt telefonisk, mail eller via hobby online, som 'gaming', eller en svensk ven. Danskerne som bor i Finland, svarede at kontakt med svensk sprog sker mundtligt og skriftligt via på arbejdet og socialt.

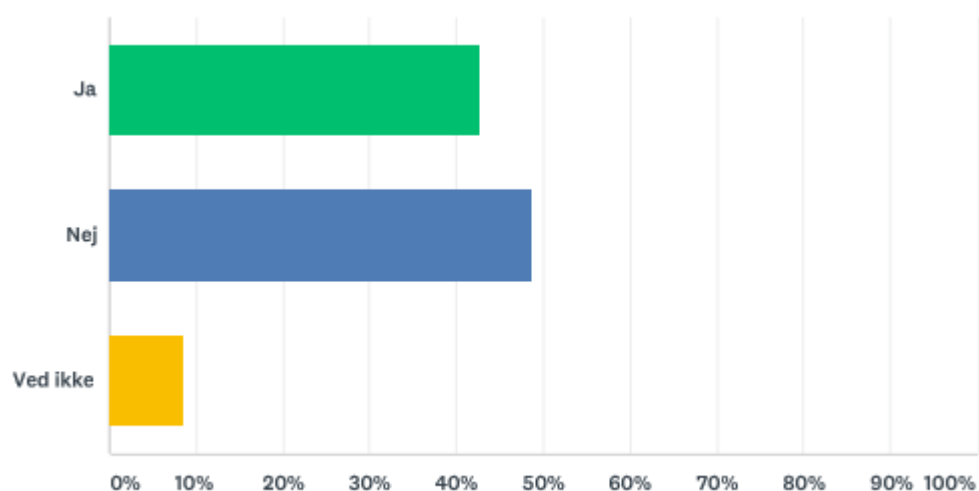
En yngre jysk informant skriver at hun kommunikerer med svenskerne: *"Primært skriftligt, men mundtligt når jeg rejser derover. F.eks. når jeg spiller koncert og skal snakke med publikum eller når jeg snakker med min bankrådgiver (som egentlig forstår dansk, men vil gerne øve mit svenske) så snakker altid svensk, når jeg er i landet eller sammen med svensk talende personer"* (Kvinde, -98, Jylland). Informanten kommunikerer både skriftligt og mundtligt med svenskerne, og er også villig til at øve sine kundskaber både i skrift og tale.

Grundene til at besøge Sverige varierer blandt daglige årsager og kommunikation med svenskerne sker også i daglige miljø. Kommunikation har både form af skrift og tale, og sker primært på arbejde eller med venner, og her kan igen spores tilbage til den sporadiske kontakt informanterne har med svenskerne.

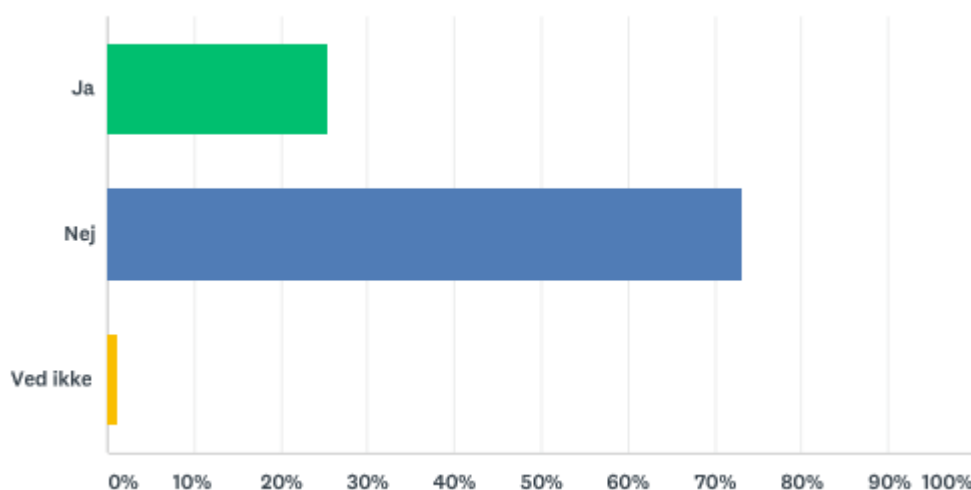
5.3.2. INFORMANTERNES EGEN KONTAKT/AKTIVITET MED SVENSK SPROG

Figur 21 og 22 viser informanternes svar for valg af sprog for undertekster og bøger.

Figur 21. Bruger informanterne danske undertekster når der ses svensk tv-serie/film ses?

Figur 22. Læser informanterne bøger på svensk?

Det virker til at selv hvis det talte sprog på programmer er svensk, har informanterne ikke brug for danske undertekster (figur 21), hvilket er overraskende men støtter informanternes selvoplevede

forståelse af talt svensk. Vedrørende sprogforståelse svarede flest at de forstod talt svensk rimeligt godt eller godt (se 5.2.2. figur 10), dog fandtes der tydeligvis en mindre gruppe som oplevede at forstå talt svensk rimelig dårligt. Interessant er at cirka halvdelen af dem som svarede at de havde danske undertekster på, svarede at de forstod talt svensk *godt* eller *rimeligt godt*. I Börestam Uhlmanns (1994) undersøgelse skete kontakt med nabosprog i form af fjernsyn og rejser, måske kan det samme ses her vedrørende fjernsyn da informanterne ikke virker til at have brug for danske undertekster og dermed har skabt rimelig forståelse.

Der fremkom en tydelig forskel mellem dem som læser bøger på svensk og dem der ikke gør det (figur 22). I Bacquin & Christensen (2013) fremkom samme mønster hvor danskerne kun sjældent læser bøger på svensk. Jeg formoder at det store antal nej-svar også er på grund af at de informanter som bor i Danmark, frem for alt vælger at læse bøger på deres modersmål, og ikke leder efter bøger på svensk. Da spørgsmålet kun henviser til bøger, er det muligt at informanterne møder skrevet svensk i andre sammenhæng, som i sociale medier eller artikler og så videre.

6. OPSUMMERING OG DISKUSSION

I dette kapitel giver jeg en opsummering af resultater og diskuterer dem.

Danske informantens selvopfattelse af nabosprogforståelse og -kontakt var udgangspunkt for denne afhandling. Det vil sige at jeg ikke ville teste deres forståelse, men med hjælp af et spørgeskema få at vide hvordan danskerne selv oplever disse emner. Som kapitel 3 om tidligere forskning beviste, er nabosprogsforståelse et emne som er blevet undersøgt meget (se f.eks. Maurud 1976, Delsing & Lundin Åkesson 2005 og Ridell 2008). I denne afhandling ville jeg fokusere specielt på danskerne og deres forhold til svensk, da den gensidige forståelse er blevet bevist at være mest udfordrende mellem dansker og svensker, men specielt fra svenskernes side (se f.eks. Haugen 1972, Börestam Uhlmann 1994). Jeg forventede at forståelsen af svensk skulle være rimeligt for vellykket kommunikation, og denne kommunikation og forståelse skulle støttes med flere strategier og sprogvalg. Dertil forventede jeg at den dansk-svenske kontakt er tæt på grund af blandt andet de geografiske faktorer, men også daglige kontaktformer som arbejdet eller socialt liv.

I min problemstilling satte jeg fokus på disse tre spørgsmål:

1. Hvordan oplever danskerne nabosprogforståelsen af svensk sprog?
2. Hvordan er danskernes dansk-svensk sprogkontakt: hvilken form har den og i hvilken sammenhæng?
3. Hvordan sker dansk-svensk kommunikation?

For at svare på det første spørgsmål, så fremkom det at de fleste oplevede at forstå svensk godt (skrevet) eller rimeligt godt (talt). Det er selvfølgelig positivt for skandinavisk nabosprogforståelsen, men også overraskende på en måde, da flere undersøgelser (se f.eks. Bacquin & Christensen 2013 og Brink 2016) har bevist at forståelsen mellem danskerne og svenskerne er udfordrende, selv om der i denne undersøgelse kun var fokus på danskerne og deres selvopfattelse. I kapitel 2.2. præsenterede jeg nogle forskelle mellem dansk og svensk sprog. Disse forskelle fremkom faktisk blandt mine informanter, og det er præcis forskelle i udtale og semantiske forskelle, det vil sige forskellige betydninger for lignende ord, lumske ord samt fraser og udtryk som er specifikke for hvert sprog, som skaber udfordringer.

Hvad så med dansk-svensk sprogkontakt og kommunikation? Sprogkontakt er både i skriftlig og mundtlig form. Kontakt i hverdagen er i form af indkøb, arbejde og socialt liv. Dette også for de

informanter som ikke bor i Sverige. Derimod er kontakt ikke så tæt som forventet, hvis danskerne i Sverige ikke regnes med. Afstand til et sprog betyder dog ikke nødvendigvis at der ikke skulle findes sprogkontakt, fordi i nutiden sker kontakt mere og mere elektronisk, det vil sige selvom man bor i Jylland, langt væk fra Sverige, kan man have kontakt med svenskerne og svensk sprog for eksempel telefonisk og via e-mail.

Resultater for det tredje spørgsmål viser at i en dansk-svensk kommunikationssituation tales et skandinavisk sprog eller en blanding af dansk og svensk, dog forekommer også engelsk. Kommunikation og således forståelse støttes ved hjælp af strategier, som at gentage eller omformulere, udskifte svære ord og tage ord og fraser fra engelsk. I kapitel 2.3. Skandinavisk (sprog)fællesskab nævnte jeg Torps (2004) definition på nabosprogskommunikation og hvordan denne kommunikation er muligt med hjælp af tilpasning ved ordforråd og udtale. Jeg vil påstå at mine resultater viser at dette faktisk stemmer, det vil sige den interskandinaviske kommunikation, samt - forståelse, fungerer ved hjælp af justeringer i sproget. De rapporterede strategier fremkommer i både tidligere forskning (se f.eks. Brink 2016) og i mine resultater. Alt i alt er informanterne villige til at tilpasse sit sprog for at blive forstået og dermed at forstå. At lære sig svensk og udvikle sine kundskaber i det er heller ikke udelukket og der forekommer også en vilje til at øve mere. Flere af dem som bor i Sverige, virkede til at have motivation til at lære sproget i landet de bor i. De skulle ikke kun tilpasse sit sprog men der fremkom flere forskellige måder at få svensk sprog som vane.

Engelskens rolle i den interskandinaviske kommunikation går ikke at undervurdere og derfor skal der diskuteres det som fremkom i min undersøgelse vedrørende engelsk. I Bacquin & Christensens (2013) undersøgelse fremkom det at svenskerne primært valgte at tale engelsk, hvorimod mine danske informanter ville først og fremmest bruge en blanding af dansk og svensk, men derefter engelsk eller dansk. Der til fortalte flere af mine informanter at initiativet til engelsk kommer fra svenskerne, specielt fra svenskerne i Stockholm som hellere vil starte med engelsk uden at prøve at forstå dansk, eller at prøve at blive forstået på svensk. Denne foreteelse fremkom også i Brinks (2016) undersøgelse, hvor informanterne oplevede at svenskerne skifter til engelsk når de møder danskere, og de danske informanter i Brinks undersøgelse mente at det var nemmest at tale engelsk med svenskerne i Stockholm, da det virker til at svenskerne i forvejen har bestemt at de ikke forstår (Brink 2016: 44-65, 88-112). Fælles med tidligere undersøgelser som Bacquin & Christensen (2013), Bjørn & Stenrøs (2014), Brink (2016) og min undersøgelse er at de fleste anser engelsk som hjælp for kommunikation og ikke det første alternativ. Det engelske sprogs rolle er at støtte og virke som hjælpemiddel, og for

nogle er engelsk det primære alternativ og for andre sekundær. Her spiller det en rolle hvordan talerens selvsikkerhed er, samt vurdering af sine egne kundskaber, da disse påvirker sprogvvalg.

Et tema jeg også ville diskutere, var Nordisk sprogpolitik. Som tidligere nævnt, Den nordiske sprogdeklaration (Nordisk råd, Deklaration om nordisk sprogpolitik, 2006) fremhæver at mennesker i Norden skal kunne kommunikere primært på et skandinavisk sprog. Deklarationen beskriver også at undervisningsministrene i respektive lande skulle fokusere på sprogforståelse og -kundskab. Positivt er at flere af mine informanter virker til at anse det skandinaviske fællesskab som styrke, og derfor mener jeg at i det mindste det mål i sprogdeklarationen er nået, når der beskrives at sproglig variation er en resurse (Nordisk råd, Deklaration om nordisk sprogpolitik, 2006). Mine informanternes kontakt med andre skandinaviske sprog, her svensk, sker oftest via arbejdet eller socialt sammenhæng, og dette leder til at svensk sprog høres oftere og behøves mere. At kunne forstå svensk er nyttigt for at lykkes i dagligdag kommunikation og på det skandinaviske arbejdsmarked. Informanterne synes at der findes muligheder for at lære sig nabosprog men undervisning i dem efterlyses. Flere informanter nævnte at undervisning i nabosprog ville være en god ide.

Jeg vil også kort fremhæve nogle punkter som overraskede i resultatet. Der er almindelige opfattelser som faktisk viste sig ikke at stemme, for eksempel at skånedialekt er nemmere for danskerne end andre svenske dialekter. Jeg synes at spørgsmålet om svære svenske dialekter var et vellykket spørgsmål, da det fremkom ganske tydeligt at skånedialekt mod forventning ikke er nemt for alle danskere, og der fandtes en fordeling mellem dem som tænkte at skånsk er den nemmeste svenske dialekt og dem som mente at *"skånsk ikke er til at forstå"*. Geografisk set kunne det tænkes at skånsk er nemmere for danskerne, specielt tæt på Øresund, men også fonetisk da der i den skånske udtale også høres skarpe -r. Andet som overraskede, var at så mange informanter rapporterede ikke at have brug for danske undertekster ved en svensk tv-program/film. Dette kunne tolkes som at forståelsen af talt svensk var godt, eller mindst tilstrækkelig. Og dette støtter også de resultater som viste at danskerne oplevede deres forståelse af tale at være rimelig god eller god.

Målet var at undersøge dansk-svensk sprogforståelse og -kontakt, og i indledningen skrev jeg at jeg også ville fokusere på forskelle mellem regioner og generationer. At sammenligne disse forskelle blev svært da der ikke fandtes tilstrækkeligt bred spredning mellem informanterne, hverken i deres alder eller boligområde. For eksempel vedrørende Jylland var det ikke muligt at sammenligne jyske informanter med informanter i Sverige, da antallet af informanter i begge område var alt for forskelligt. Derimod kunne informanterne i Øresundsregionen sammenlignes på en måde. De fleste af

informanterne er i den aldersgruppe som er i arbejdslivet, så det kunne havde været muligt at sammenligne de tre største grupper, 1970'erne, 1980'erne og 1990'erne. Samt selvom der fremkom nogle mangler ved metoden, for eksempel ikke muligheden for at stille opfølgende spørgsmål eller få afklaringer, da kontakt med informanten ikke var aktiv, synes jeg at metoden var passende for denne undersøgelse. Og som jeg tidligere har indrømmet, fandtes der visse mangler i spørgeskemaet. Nogle spørgsmål manglede passende alternativer for de som boede i Sverige, og ved nogle spørgsmål kunne det havde været godt at omformulere spørgsmålene samt ved nogle af de åbne spørgsmål, at skifte dem til lukkede eller flervalgs. Samt nu bagefter tænker jeg at der kunne være specifikke spørgsmål vedrørende kontakt på arbejdet fordi flere informanter var i arbejdslivet. Men alt i alt mener jeg at da meget i mit materiale lignede resultater i tidligere forskning, støtter mine resultater således det som tidligere er blevet konstateret og for det meste blev hypotesen opfyldt.

Ved indsamlingen af informanter opstod der et spørgsmål om national identitet. En person satte fokus på begrebet national identitet, og denne person mente at mit ordvalg "danskere", i præsentationen af spørgeskemaet, kunne henvise til både de som har dansk som modersmål og de som føler sig danskere. Med dette pegede personen på udlændinge, som har boet en lang tid i Danmark og oplever sig som dansktalende da dansk er blevet deres første sprog, og derfor foreslog personen at jeg skulle skifte ordet 'danskere' til 'dansktalende', for at også inkludere dem som taler flydende dansk. Som skrevet i præsentationen af informanter, bestemte jeg at udelukke nogle svar, da dansk var hverken deres modersmål eller andetsprog, og dermed blev dette aspekt af national identitet ikke behandlet. Begrebet er dog noget som kunne undersøges i fremtidig forskning, måske ud fra motivationens rolle som synsvinkel: Hvordan påvirker motivation informanternes sprogkunderskaber, når de har dansk som modersmål eller som andetsprog?

Jeg skrev i opsummering af kapitel tre at Bacquin & Christensen (2013) vurderer det skandinaviske fællesskab snart ikke længere vil eksistere, da forståelsen mellem danskerne og svenskerne bliver endnu mere udfordrende. Dette er bekymrende for den interskandinaviske kommunikation. Men det virker til at flere af mine informanter sætter pris på det skandinaviske sprogfællesskab, som nævnt, er vigtigt for Nordens identitet (Grünbaum et al. 2010), og måske kan der derfor konstateres at i fremtiden forekommer den interskandinaviske, eller her dansk-svenske, sprogkontakt ikke kun på engelsk. Det skandinaviske, eller nordiske, fællesskab virker til at værdsættes. Selvom der findes sproglige udfordringer der leder til misforståelser og så videre, anses fællesskabet at fungere. Kontakt i dette fællesskab sker i forskellige former både skriftligt og mundtligt, og i kommunikationen vil man lykkes med et skandinavisk sprog frem for alt og dermed er engelsk oftest den sidste alternativ, da

mange synes at tale engelsk ikke føles naturligt. Selvom informanterne er villige til at tilpasse deres sprog eller tale på målsprog eller på engelsk for at lykkes med forståelse, forventes modtageren dog at deltage i forståelsen ved at tilpasse deres sprogbrug. Således skal den dansk-svenske sprogforståelse og -kontakt være gensidigt, selvom tilpasning ikke altid er gensidigt. Jeg vil påstå at der findes vilje til og forsøg på vellykket forståelse og kommunikation på nabosprog. Og dette kan støttes ved at tilbyde mere sprogundervisning i nabosprog.

Det som ikke blev vist var forskellen mellem generationer og regioner, og det er stadig et interessant aspekt. Hvilke forskelle fremkommer i forståelsen med informanter fra varierende generationer eller regioner? Hvilken rolle alder og bopæl spiller i forhold til den form kommunikation og forståelse har? Samt en interessant synsvinkel kunne være at undersøge hvordan påvirker den form kontakt har i forståelsen, det vil sige at kontakt sker mere og mere elektronisk via e-mail, forskellige chats, online 'gaming' eller telefonisk, og dette kan sætte visse udfordringer til at forståelsen lykkes.

KILDER

Arvidsson, K. (2012). *Talar Norden med KLUVEN tunga? Drottningen, ministern och alla vi andra om den nordiska språkgemenskapen*. Köpenhamn: Nordiska ministerrådet

Aurstad, B. (2015). Deklarasjon om nordisk språkpolitikk. I *Sprog I Norden*.

<https://tidsskrift.dk/sin/article/view/22805>. 35-48 [hentet 2020-02-09]

Bacquin, M., & Christensen, R. (2011). När sommerfugle blir till sommarflugor – eller när grannspråk blir främmande språk. I *Sprog I Norden*, 42(1). <https://tidsskrift.dk/sin/article/view/17336> [hentet 2020-02-09]

Bacquin, M., & Christensen, R. (2013). Dansk og svensk – Fra nabosprog til fremmedsprog? I *Sprog I Norden*, 44(1). <https://tidsskrift.dk/sin/article/view/17141> [hentet 2020-02-09]

Bjørn B. & Stenrøs C. 2014. *BLANDINAVISK*. Et sprogpsykologisk studie i akkommodation, holdninger og identitet på en skandinavisk arbejdsplads. Speciale i sprogpsykologi. Institut for Nordiske Sprog og Sprogvidenskab. Københavns universitet.

https://kommunikationogprog.dk/files/kommunikationogprog.dk/filer/Studerende/speciale_bjoer_nstenroes2014.pdf [hentet 2020-02-09]

Brink, E. Theilgaard (2016). *Man skal bare kaste sig ud i det – En interviewundersøgelse af unge i Nordens nabosprogforståelse i praksis*. København: Nordisk ministerråd

Börestam Uhlmann, U. (1994): Skandinaver samtalar. Språkliga och interaktionella strategier i samtal mellan danskar, norrmän och svenskar.

Börestam, U. (2011). Språkbytare och språktänjare. Nordisk språkgemenskap ur andraspråksperspektiv. I *Sprog I Norden*, 42(1). <https://tidsskrift.dk/sin/article/view/17332> [hentet 2020-02-09]

Christensen, R. Zola (2017). *Dansk: Nabosprog Og Fremmedsprog*. 3. oplag. Lund: Studentlitteratur, 2017.

Clarkeburn, H. & Mustajoki, A. (2007). *Tutkijan arkipäivän etiikka*. Tampere: Vastapaino.

Deklaration om nordisk sporgpolitik. (2006). København: Nordiske rådet. <http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:700895/FULLTEXT01.pdf> [hentet 2020-02-09]

Delsing, L.-O. (2002). Bron och språket – en undersökning av dansk-svensk språkförståelse. I *Sprog / Norden*, 33(1). <https://tidsskrift.dk/sin/article/view/17013> [hentet 2020-02-09]

Delsing, L.-O. & Lundin Åkesson, K. (2005). *Håller språket ihop i Norden? En forskningsrapport om ungdomars förståelse av danska, svenska och norska*. København: Nordisk ministerråd.

Ejlertsson, G. (1996). *Enkäten i praktiken: En handbok i enkätmetodik*. Lund: Studentlitteratur.

Grünbaum C., Reuter M. & Lehtonen, J. (2010). *Kieliavain Pohjoismaihin*. Helsinki: Joutsen Median Painotalo Oy.

Guldbæk-Ahvo, K. (1993). *Undskyld, Hvad Sagde Du? = Anteeksi, Mitä Sanoit?: Tanskaa Suomalaisille*. Helsinki: Finn Lectura.

Haugen, E., & Firchow, E. S. (1972). *Studies by Einar Haugen: Presented on the Occasion of His 65th Birthday, April 19, 1971*. The Hague: De Gruyter Mouton.
<http://search.ebscohost.com.libproxy.helsinki.fi/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=627330&site=ehost-live&scope=site> [hentet 2020-02-09]

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2007). *Tutki ja kirjoita* (13. osin uud. p.). Helsinki: Tammi.

Lagerholm, Per (2010). *Språkvetenskapliga uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.

Lindgren, B. & Havaas, A. (2012). *Snacka skandinaviska*. Solna: Dixia.

Lund, J. (2015). Nordisk sprogforståelse. Hvor lykkes det i praksis, og hvor lykkes det ikke? I *Sprog / Norden*, 46(1). <https://tidsskrift.dk/sin/article/view/22892.s.97-106> [hentet 2020-02-09]

Maurud, Ø. (1976). *Nabospråksförståelse i Skandinavia*. Pedagogisk forskningsinstitut, Oslo universitet.

Ridell, K. (2008). *Dansk-svenska samtal i praktiken*. Språklig interaktion och ackommodation mellan äldre och vårdpersonal i Öresundsregionen, Uppsala universitet.

Teleman, U. (1981a). Dansk-svensk hörförståelse: Är det orden eller uttalet som är mest hindersamma? I: Elert, Claes-Christin, *Internordisk språkförståelse*. Kungälv: Göteborgs Offsettryckeri AB. S. 64-84

Teleman, U. (1981b). Om förståelse i allmänhet och om förståelse via grannspråksord i synnerhet. Referat och kommentar till diskussionen Den lexikala-semantiska komponenten i den nordiska hörförståelsen. I: Elert, Claes-Christin, *Internordisk språkförståelse*. Kungälv: Göteborgs Offsettryckeri AB. S. 102-120

Torp, A. (2004). Nordiske sprog i fortid og nutid. I: Stampe Sletten, I., Torp, A., Häkkinen, K., Svonni, M., & Christian Olsen, C. (2005). *Nordens sprog - med rødder og fødder*. København: Nordisk ministerråd. <https://doi.org/10.6027/Nord2004-010> [hentet 2020-02-09]

Trost, J. (2012). *Enkätboken* (4. uppl.). Lund: Studentlitteratur.

Valli, R. (2015). *Johdatus tilastolliseen tutkimukseen*. Jyväskylä: PS Kustannus.

Vilkka, H. (2007). *Tutki ja mittaa: Määrällisen tutkimuksen perusteet*. Helsinki: Tammi.

BILAG

Bilag: spørgeskema

Dansk-svensk sprogkontakt og -forståelse

Velkommen til spørgeskemaet!

Hej!

Jeg er master-studerende på Helsinki Universitet og skriver speciale om dansk-svensk sprogkontakt og -forståelse. Fokus i specialet er på danskernes tanker og meninger om kontakt og sprogforståelse mellem dansk og svensk.

Dette spørgeskema består af flervals-, ja/nej- og åbne spørgsmål. Det tager cirka 10 minutter at svare, og det er ikke en test!

Alle svarene bliver behandlet anonymt og du kan stoppe besvarelsen af spørgeskemaet når som helst. Svarene er kun tilgængelige for mig, og de slettes efter resultatet er blevet behandlet. Hvis du har spørgsmål til spørgeskemaet eller mit projekt er du mere end velkommen til at skrive til mig på helimlehto@gmail.com.

Tusind tak! Del gerne videre til venner!

Heli Lehto

BAGGRUND

I denne del stilles der nogle spørgsmål vedrørende din baggrund.

* 1. Dit modersmål

2. Hvis du er tosproget, er dansk dit stærkere sprog?

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Ved ikke
- ☐ Jeg er ikke tosproget

Forklar

* 3. Din alder (indtast fødselsår)

* 4. Dit køn

- ☐ Kvinde
- ☐ Mand
- ☐ Jeg vil ikke svare

* 5. Din bopæl (by eller kommune)

6. Din uddannelse (vælg en eller flere)

☐ Folkeskole	☐ Kandidat
☐ Gymnasiet	☐ Erhvervsakademi
☐ Bachelor	
☐ Andet (forklar)	

* 7. Dit arbejdssprog (vælg et eller flere)

- ☐ Dansk
- ☐ Svensk
- ☐ Norsk
- ☐ Engelsk
- ☐ Andet (forklar)

SPROGKONTAKT

Denne del behandler din kontakt med svensk sprog og svenske naboer.

* 8. Hvor ofte besøger du Sverige?

- ☐ Daglig
- ☐ Ugentlig
- ☐ Nogle gange om måneden
- ☐ Færre
- ☐ Aldrig

* 9. Hvorfor besøger du Sverige? (vælg en eller flere)

- ☐ Arbejde
- ☐ Studier
- ☐ Familie
- ☐ Venner
- ☐ Andet (forklar)
- ☐ Ferie
- ☐ Fornøjelser
- ☐ Jeg besøger ikke Sverige

* 10. Hvor ofte kommunikerer du med svenskere?

- ☐ Daglig
- ☐ Ugentlig
- ☐ Nogle gange om måneden
- ☐ Færre
- ☐ Aldrig

* 11. Hvilken form for kontakt har du med svenskere?

* 12. I hvilke sammenhæng kommunikerer du med svenskere? (vælg et eller flere)

- ☐ Arbejde
- ☐ Studier
- ☐ Familie
- ☐ Venner
- ☐ Andet (forklar)

* 13. Hvor ofte møder du svensk sprog i Danmark?

- ☐ Daglig
- ☐ Ugentlig
- ☐ Nogle gange om måneden
- ☐ Færre
- ☐ Aldrig

* 14. Hvis du ser en svensk tv-serie/film, har du danske undertekster på?

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Ved ikke

* 15. Læser du bøger på svensk?

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Ved ikke

16. Synes du at svenskerne burde tale dansk når de er i Danmark? (forklar)

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Ved ikke

Forklar

* 17. Når du snakker med en svensker, bruger du (vælg et eller flere & uddyb)

☐ Dansk	☐ Engelsk
☐ Svensk	☐ Andet
☐ En blanding af dansk og svensk	

Uddyb

SPROGFORSTÅELSE

Her spørges om dine meninger om din forståelse af svensk sprog.

* 18. Hvordan har du lært dig svensk? (vælg en eller flere & forklar):

☐ Familie	☐ Radio
☐ Venner	☐ Bøger
☐ Skole	☐ Sociale medier
☐ Arbejde	☐ Jeg har ikke lært mig svensk
☐ Tv	

Forklar

* 19. Har du fået undervisning i svensk?

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Andet (forklar)

* 20. Hvad er nemt eller svært med svensk sprog?

* 21. Hvor godt synes du at du kan forstå skrevet svensk? (fortæl)

☐ Godt	☐ Rimeligt dårligt
☐ Rimeligt godt	☐ Dårligt
☐ Forstår ikke	

Fortæl

* 22. Hvor godt synes du at du kan forstå talt svensk? (fortæl)

☐ Godt	☐ Rimeligt dårligt
☐ Rimeligt godt	☐ Dårligt
☐ Forstår ikke	

Fortæl

23. Synes du at nogen af de svenske dialekter er nemmere/sværere at forstå, hvorfor? (forklar)

- ☐ Ja, nemmere
- ☐ Ja, sværere
- ☐ Nej

Forklar

* 24. Hvordan oplever du at svenskerne forstår dig? (fortæl)

* 25. Hvordan hjælper du forståelsen i en dansk-svensk kommunikationssituation (vælg et eller flere)?

- ☐ Prøver at omformulere
- ☐ Gentager
- ☐ Taler langsommere
- ☐ Bruger svenske ord/fraser
- ☐ Skifter sprog til engelsk

* 26. Hvilket af de to andre skandinaviske sprog synes du at er nemmere at forstå, hvorfor? (forklar)

- ☐ Norsk
- ☐ Svensk

Forklar

Det var alt, TAK!

For at bekræfte dine svar, tryk "afslut" nederst på siden, og hvis du har yderligere tanker eller spørgsmål, kan du skrive dem ind i feltet nedenfor.

27. Dine spørgsmål/kommentarer

Hvis du ville være interesseret i at blive interviewet vedrørende emnet, er du velkommen til at skrive til mig på helimlehto@gmail.com.

Endnu en gang, stor tak for deltagelse!